

indulata, helyes belátása ne legyen epizód, hanem első láncszeme egy új, jelentős kormánypolitikának. A városok anyagi ügyei határozottan követelik az állam beavatkozását, segítségét. S amikor a különböző tisztviselők adósságainak konvertálását az állami hivatások körébe utalták, — mennyivel inkább oda való a városok adósságainak rendezése? Azzal az ideával szemben, hogy az állam, amely harmadfél százalékra milliós betéteket helyez el a nagy bankoknál, ezen összegeket inkább a vidéki városoknak adja méltányos kamatozás mellett kölcsön, a kormány úgy nyilatkozott, hogy az állami betéteket hosszú időre nem kötheti le. Ezzel a fölfogással szemben nem akarunk vitázni, de ezen kívül is van igen sok módja annak, hogy a kormány a városok adósságainak rendezését, kamatterheik könnyítését elősegítse. Erre nézve szeretnénk komoly törekvést, határozott szándékot látni. Mert örülünk neki, hogy a vízművek megváltására nem kell a majdnem uzsora kölcsönt felvenni, de ez csak egy része a bajoknak s ha ezen túl is leszünk, még mindig nagy mértékben rá vagyunk szorulva a kormány segítő kezére, amelynek most egyik ujját kinyújtotta.

Az örök horvátok.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 25.

Justh Gyula ma is első a Házban. Egyedül dolgozik az elnöki szobában, nem háborgatja senki.

Még tíz órakor is néptelenek a folyosók. A horvátok ugyan ott vannak, de nagyon lehangolt állapotban.

— Zsákutcába jutottunk! — vallotta meg őszintén Pribicevics — jó lenne, ha a kormány tárgyalásokba bocsátkozna velünk.

Persze, erről nem lehet most szó. A kormány nem tárgyal lázadókkal.

— Mégis ez a két legkülömb vászoncseléd tiz faluban.

A Balázs hetikege is megtörik: — Miért is csalt meg a lotyó? Hát nem tudott várni? Hát ur kellett neki?

Nagyon siet haza a két legény. Kata és Sára csufolódva vonogatják a vállukat. Mégis gögös legények ezek. Roszak és meg is érdemelték, amit kaptak.

5.

Este boroztak az apjuk hegyi pincéjében a legények. Nagyon veszett volt a kedvük, még daloltak is. Boros, lázas beszélgetésben megállapították, hogy meg kell házasodni. Katáról és Sáráról nem volt egy szó se. Csak káromkodtak néha. Péter majdnem olyan könnyes, ellágyult lett, mint valami urfi, akinek a szerelem isten tudja micsoda nagy dolog. Balázs is majdnem ayögött, amikor a bor elkezdett a vérével tréfálni. Egészséges fiúk voltak. Balázs mert először a leányokról szólni.

— Kata nem is hibás. Katával egy kis baj esett csak. Elmúlt és mégis csak nem utolsó személy.

Péternek hasonló gondolatai lehettek: — De Sárának legalább nem pottyant kölyke. Nem cédáskodott a városban.

Hát ősz is volt különben és sietni kellett a házassággal. A két legény két napig se birta. Elmentek a leányokhoz. Kicsérték őket s új bor mellett meg is volt a lagal. Péter nem könyört: meg Katán, Balázs Sárihoz volt irgalmatos. Tehát Péter Sárát vette el, amiként Balázs elvette Katát. És most is élnek, ha meg nem haltak.

Igy hát hömpölyög tovább az obstrukció áradata. Még ma is a vámtarifáról beszélnek.

Egyébként teljes a hétfői kép: üres karzatok és üres padosok. Az ülés megnyitása percében pedig megindul a horvát duda nyekegése és legfőleg az elnök egy-egy elnöki figyelmeztetése zavarja meg kellemesen ezt az unalmas mulatságot. Mindenki alszik. A második emeleti karzatokról hortyogás hallatszik le a terem félhomályába, a teremszolgák az ajtók előtt szundikálnak. Még a nagy villamos óra is megállt. Ezt nevezi Wekerle a horvát forradalom leverésének.

Részletes tudósításunk:

Az ülésen Justh Gyula elnököl. Mindjárt az autonóm vámtarifa tárgyalását kezdik, előbb azonban a horvátok nevében Supilo Ferenc magyarul kifogásolja, hogy a múlt ülésen határozattá emelték Holtsy Pálnak a 14—16. szakasz összevonásáról szóló indítványát.

— Olyan gyorsan történt az egész — mondta Supilo — hogy a horvátok nem is szólhattak hozzá.

Elnök: A Ház határozatai ellen nem emelhetni óvást. A dolog lényegére vonatkozó kifogás szintén alaptalan, mert számos precedens van rá: még törvényjavaslatok tárgyalását is egyesíthetn.

Supilo Ferenc: Tovább beszél.

Elnök: Megvonja tőle a szót.

Tuskán Gergely: A javaslatához beszél.

A javaslatához szövege: Popovics Dusan, Muacsevics Vazul, aki indítványt is nyújtott be, Magdics Peró, Vinkovics Bo sé.

Vinkovics beszéde közben Németh Imre túrelmetlenül közbeszólt:

— E tér a tárgytól!

Elnök (csöngve): Ne tessék az elnök jogkörébe avatkozni.

Fried Lajos: De figyelmeztetni szabad.

Babics-Gyaljszky Ljuba és Modrusán Gusztáv akadálytalanul beszélhettek.

Supilo Ferenc, Mazuranics Bogoszláv, Sterovác Milán, Brlic Vatroslav és több horvát képviselő beszél.

Ezután a három egyesített szakasz vitáját befejezték, a horvátok azonban a szavazás előtt határozati javaslatot nyújtottak be, amelynek fogva a házszabályok értelmében a holnap ülésen Magdics Peter felszólalhat. A horvátok egyszersmind névszerinti szavazást és a szavazásnak holnapra való halasztását kérik, mire az ülés véget ért.

A tüzerlaktanya tervei.

Végleges megállapodás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 25.

A tüzerkaszárnya ügyében kiküldött vegyes bizottság ma Varjassy Lajos polgármester elnöklete alatt újból ülést tartott, amelyen Tabakovits Emil, a tervek elkészítője bemutatta a hadügyminiszter óhajai alapján kijavított terveket.

A város képviselői az ülésen több módosítás elfogadását kérték. Ezek a változtatások nagyobb anyagi haszonnal járnának Arad városára nézve és emellett az építkezések minémülésén nem változtatnának. Az építési program szerint, amely 1905-ben készült, a közbeeső menyezetszerkezeteknek vasbetonból kellene készülniök, de a város képviselőinek felszólalásaira a vegyes bizottság egyhangulag hozzájárult ahhoz a kérelemhez, hogy a vasbeton helyett, kivéve azon helyiségeket, amelyben vízzel dolgoznak, valamint az istállóknál a széna és a szalmaraktár menyezeteit, vastartók közé helyezett gerenda szerkezetek alkalmaztassanak.

Egyhangulag fogadta el továbbá a vegyes bizottság a város képviselői által előterjesztett azt az eredeti megállapodástól eltérő javaslatot, hogy a tiszt pavilonoknál és az altiszt lakásoknál a tervezett esslingeni redők helyett kö-

zönséges zsalukat alkalmazhasson a város. Végül a folyosókon tervbe vett keramit lapok helyett a szintén sokkal olcsóbb és megfelelő cementjárók alkalmazását is elfogadta a vegyes bizottság.

Ha a hadügyminiszter a változtatásokhoz hozzájárul, úgy ezek a város közönségére nézve mintegy ötvenezer korona megtakarítást jelentenek.

A vegyes bizottság, mint már megírtuk, a Tabakovits Emil által készített kitűnő tervet minden tekintetben kifogástalanoknak találta, megállapítván, hogy ezek úgy a katonai, mint a műszaki követelményeknek a legteljesebb mértékben megfelelnek.

A terveket és a jegyzőkönyvet egy-egy példányát elküldik a hadtestparancsnokságnak és a közös hadügyminiszternek. A bérösszeget a katonai intendatura fogja megállapítani az erre vonatkozó törvényes rendelkezések alapján.

A mai tárgyalással végleg befejezést nyertek a tüzerkaszárnya ügyében éveken át folytatott tanácskozások és így a kaszárnya felépítése pár hónapon belül kezdetét veheti.

V. b. t. t. kerestetik.

Az elnökválság titkaiból.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 25.

A képviselőház az egész héten át izgalomban tartotta az — egyelőre — elmult elnökválság. Justh Gyula lemondási szándéka, az elnöknek az alelnökökkel történt kollíziója a kormányt is válsággal fenyegette. A nagy politikai esemény mindenkit érdekelt, izgatott. A helyzet, a parlamenti egyensúly felborulásától félt az ország, a nagy politikusoknak pedig talán a válságnál is nagyobb gondot okozott egy apró etikett-ügy, ami a nagy válsággal kapcsolatosan merült fel.

A nagy válságnak ez a kis pikantériája a következő:

A kormány máris számolt azzal, hogy Justh lemond. Az elnök lemondása igazolta volna az alelnököknek a horvát obstruktorokkal szemben tanúsított magatartását, következésképpen az alelnökök megmaradtak volna és új elnököt kellett volna választani, még pedig a parlament legnagyobb pártjából, a függetlenségi pártból. Eddig rendben lett volna a dolog, de az ügyet elrontotta — a koronázás negyvenéves jubileuma. Elrontotta a junius nyolcadika, amikor a régi szokások ellenére a két alelnököt is titkos tanácsossá nevezték ki. Kegyelmes urak lettek. Ha a két alelnök kegyelmes ur, az elnöknek is annak kell lennie. Szóval az elnök legyen függetlenségi is, kegyelmes ur is. De éppen ez nincs. Függetlenségi kegyelmes urak: Justh, Kossuth, Apponyi és Günther. Az egyik a Ház lemondó elnöke, a másik három aktív miniszter. Ezek közül egyik sem lehet házelnök.

Lehetett volna a bajon azzal is segíteni, hogy az új elnököt nyomban kegyelmes urra nevezik ki. De ez is lehetetlen. A titkos tanácsosságot meg kell szolgálni. Legalább egy esztendőig kell érte szolgálni és ez alatt az idő alatt az a paradox helyzet állott volna elő, hogy az elnök csak méltányos, az alelnökök pedig kegyelmesek.

Kínálkozott volna még egy megoldás. Az, hogy az egész elnökség lemond. Justh-tal együtt távozik Rakovszky és Návay is és helyükbe három új embert választanak, akik közül még egyik sem kegyelmes ur. De ez a megoldás is csak elméletben volt jó. A gyakorlatban kivihetetlennek bizonyult, egyrészt azért, mert az

alelnökök távozása Justh lemondása esetén nem lett volna politikailag indokolt, másrészt nem is akartak lemondani az alelnök urak: Rakovszky István és Návay Lajos.

A szinte megoldhatatlan etikett kérdés már-már súlyos krízissé fejlődött, amikor megérkezett a mentő formula. A kormány kibékült Justh Gyulával, Justh Gyula kibékült az alelnökökkel és minden maradt a régiben. Nem kellett kegyelmes urat keresni, sem olyant, aki kegyelmes ur akar lenni.

Kereskedők a kiegyezés ellen.

Sándor Pál az önálló jegybankért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 25.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés központi választmánya vasárnap délelőtt rendkívül élénk ülést tartott, amelynek főtárgya a kereskedők állásfoglalása volt a kiegyezési javaslatokkal szemben. Az ülést maróthi Fürst Bertalan udvari tanácsos, alelnök vezette, jelenvolt azon Sándor Pál orsz. képviselő, az O. M. K. E. elnöke is.

Az ügy előadója Lévy Béla dr., az egyesülés főtitkára volt. Hosszabb, nagy figyelmet keltező beszéddel fejtegette azokat a sérelmeket, amelyeket a kiegyezési javaslatok az ipara és kereskedelemre nézve jelentenek; nevezetesen az őrleési forgalom, a cukor-surtax kérdésében, s különösen a közlekedési ügyekben, amelyeknél a magyar érdekeket teljesen alárendelték Ausztria érdekeinek, s ezt tulnyomó részben Magyarországgal fizettetik meg. Kiemelte annak sérelmét, hogy a fogyasztási adók emelését helyezték kilátásba s végül rámutatott annak veszedelmére, hogy a kiegyezési javaslatok megszavazása a közös jegybank szabadalmának s a közös vámterületnek meghosszabbítását fogja maga után vonni. Azután határozati javaslatot terjesztett elő, amelynek első két pontja a kiegyezés sérelmeire mutat rá s követeli, hogy 1917-ben az önálló vámterület lépjen életbe, harmadik pontja pedig követeli, hogy 1912-től kezdve az önálló magyar jegybank állíttassék fel.

A határozati javaslat első két pontját egyhangulag elfogadták, az utolsó pont fölött azonban élénkebb vita fejlődött. Herefeld Frigyes tőzsde tanácsos azt hangoztatta, hogy a legutóbb bekövetkezett súlyos pénzügyi viszonyok hatása alatt a magyar közvélemény már nem kívánja annyira az önálló magyar bankot, mint azelőtt, mert azt tapasztalta, hogy a megrázkódtatást azok az államok tudták legkönnyebben elviselni, amelyeknek erős jegybankjuk van. Hasonló értelemben szólaltak föl a kereskedelmi és iparkamarák jelenvolt képviselői: Szendrői Mór, Szávay Gyula és Sugár Ignác dr. Mautner Adolf budapesti nagykereskedő és mások viszont az önálló jegybankhoz való ragaszkodás mellett voltak.

Sándor Pál ezután hosszabb, nagy lelkesedést keltett beszédben fejtegette, hogy az önálló jegybankra szükség van, mert anélkül nincs önálló berendezkedés. Eppen a mai idők, amikor láttuk, hogy az osztrák bankok, kormányuk meghagyására, megvonták Magyarországtól a hitelt s mintegy kényszerhelyzetbe állították s ennek dacára a magyar közgazdaság nem rendült meg: ezek tettek bizonyosságot a mi erősségünkről, ezek mutatják, hogy az önálló magyar bankot katasztrófák, sőt rázkódtatások nélkül fogjuk elbírní. Igenis, követelnünk kell, hogy a magyar jegybankot már 1912-ben teremtsék meg: ha nem teszik, 1917. előtt újra kényszerhelyzet elé állítják az országot s

e kényszerhelyzet hatása alatt 1917-ben újra meghosszabbítják a közös vámterületet. Ismeri az ország kereskedőinek véleményét, nem helyezkedik azzal ellentétbe, amikor állítja, hogy a kereskedők érdeke föltétlenül a magyar jegybankot követeli.

Hosszabb vita után szavazásra került a dolog. A választmány nagy többsége elfogadta az eredeti határozati javaslatot, amely követeli, hogy 1912-től kezdve a bankközösséget szüntessék meg.

Ezután több tárgya volt a gyűlésnek. Egyebek között elhatározták, hogy december 15-én Aradon a központ vezetőinek részvételével kereskedői nagygyűlést tartanak, amelynek sorrendjét a napokban állapítják meg.

A gyűlésen az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés aradi kerületét Tenner József alelnök és Faragó Rezső titkár képviselték.

A Bubics-ügy vége.

Püspök és műkereskedő.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 25.

A másfél év óta huzódó Bubics-ügyben — amint fővárosi tudósítónk jelenti — döntő fordulat történt. Ma hirdette ki Ruttkay vizsgálóbíró Várkonyi Oszkár védő előtt az ügyészség indítványát, mely szerint a további bünvádi eljárás László Fülöp műkereskedő ellen beszüntetendő. Az 50 sűrű nyomtatott oldalra terjedő indítvány arra az eredményre jut, hogy „A vizsgálat adatai mindenben László védelmét bizonyították valóznak és az ellene fenforgott gyanút teljesen megdöntötték.”

Bubics Zsigmond feljelentése annak idején két vádat emelt László ellen. Az egyik az volt, hogy 1905. december 30-án Kassán család utján állított ki magának a püspök által egy 45.000 koronás közjegyzői kötelezvényt, pedig soha kölcsönt a püspöknek nem adott. A másik vád szerint több százezer korona értékű műkincset, melyek bizományi eladásra kerültek hozzá, elsikkasztotta volna.

A család vádjával szemben kimutatja az ügyész, hogy a kihallgatott tanúk és a becsatolt okmányok tanúsága szerint „megdönthetetlen bizonyosságu, hogy a püspök 1905. április 9. és december 30-ika közt tényleg 45.000 korona készpénzkölcsönt kért és kapott Lászlótól” és így a követelés mindenképp jogos és való. Döntő fontosságot tulajdonít az ügyész e tekintetben Bubics Zsigmond sajátkezű leveleinek, melyekben számtalanszor elismeri a kölcsönkapott pénzek felvételét és a legnagyobb barátságossággal és melegséggel emlékszik meg Lászlóról és annak családjáról.

A levelek olyankor íródtak, mikor László nem is volt a püspök közelében, tehát kizártnak tekintendő, hogy azokat ő szuggerálta volna a püspöknek. E bizonyítékokkal szemben Hajnóczy József terhelt vallomása mitsem nyomhat a latba, mert érthető és látható az a törekvése, hogy a püspök anyagi romlásának odumát magáról Lászlóra hárítsa. László üzletbarátainak tanuvallomásaiból megállapítja az ügyészség, hogy tisztességes kereskedése körében az évek folyamán oly vagyoni helyzetbe jutott, hogy megszűnt az az eredetileg fenforgott kétely is, mintha a szóban forgó kölcsönök nem is állott volna módjában megadni.

A sikkasztás vádjával szemben beigazoltott, hogy „a műkincseket László nem bizományba kérte, hanem mindenkor készpénzért vásárolta a püspöktől, úgy, hogy azok kétségtelenül jogos tulajdonát képezik.” Az ügyészség minden egyes műtárgyra vonatkozólag meg-

jelöli a vételük megtörténtét kétségtelenné tevő bizonyítékokat. Így nevezetesen a sokat emlegetett 40.000 koronás Sevres váza vételéről a püspök sajátkezű nyugtát adott és az eladásról későbbi leveleiben is ismételtlen megemlékszik. Hét értékes képre nézve pedig nemcsak a püspök saját nyugtája fekszik az iratoknál arról, hogy e képeket visszahozta, hanem kihallgattatott a hordár is, aki 1904. október 25-én a képeket az akkor a Császár-fürdőben időző püspöknek visszavitte, valamint beszereztetett a máv. eredeti fuvarlevele, melynek tanúsága szerint a püspök e vitás képeket még aznap maga elküldötte a kassai rezidenciába.

Annak a gyanúságát is eloszlatta a vizsgálat, — mondja végül az ügyész indítvány — hogy egy időben párhuzamosan és külön kezelték a felek kölcsön- és vételügyeket, mert hisz ez különböző szempontból mindkét félnek egyenlő érdeke volt. Ugyanis a folyton anyagi zavarokkal küzdő püspöknek így vált lehetővé, hogy minél több pénzt szedhessen fel Lászlótól: kölcsönököt is, vételárakat is.

Viszont Lászlót az üzleti szellem vezette. „Egy püspökkel állott szembe: ő, ki nek állásánál fogva a vételárfizetések felül is joggal hitelezhetett, mert hisz úgy Hajnóczy, mint leveleiben maga a püspök is állandóan azzal tartották őt, hogy Bubics rövidesen kalocsai érsek lesz és így érthető, hogy László le akarta magának kötelezni az érseki székre számító főpapot, — szolgálati jutalmát a jövőtől remélve.”

Mindereknél fogva büncselekmény hiányában — a vádat az ügyészség elejti.

Kafka László leleplezései.

A katonai kormányzat.

Vádak a koalíció ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 25.

Az országos radikális párt tegnap a Continentál szállóban szervezkedő gyűlést tartott. A gyűlésen Kafka László — aki a Fejérváry-kormány alatt államtitkári tisztséget viselt — szintén beszélt és többek között ezt mondotta:

— Bürokratikus működésem körében a politika mindig csak utamba állt, mert ha a rossz közigazgatás egyes kinövéseit ki akartam nyesni, késemet és kezemet legelőször megfogta a pártpolitikai érdek. A közigazgatás vétkeinek és büneinek mentésére mindenkor azt hozták fel, hogy mi nem adminisztrálhatunk törvényesen, nekünk a hazafiatlan törekvések leküzdésére kell fordítani erőnket.

E lepel alatt láttam aztán olyan bűnöket, hogy a népen a törvényesen megállapított adónál 40—50 százalékkal többet szedtek be az egyetlen földesur pedig, akinek egymagának több adót kellett volna fizetnie, mint a falu összes lakóinak együttvéve, éveken át mit sem fizetett s tőle pártpolitikai érdekből behajtani sem volt szabad semmit. Nagyösszegű közigazgatási alapokat láttam a kezelésre is illetéktelen kezekben elsikkadni.

Arról beszélt ezután, milyen körülmények között alakult meg a darabontkormány:

— Szükségképen állott elő ez a kormányzat, mert a Chlopyban elhangzott „soha” után írásban készen volt az egész katonai kormányzat tervezete. És akkor akadt egy ember, a katonai és polgári kitüntetések összességének birtokában, aki mire sem vágyhatott már, legföljebb koránál fogva nyugalmra és ezt mondta:

— „Építetek egy hidat, amelyen a nemzet és a király összejöhet.”

Ezt a hidat fel is építette, az ezernyi gyanúsítások dacára fenn is tartotta, a királyt és a nemzetet reá is vezette. Ez a nemzeti küzdelem eredményeképpen előállott béke, amelynek létrejöttén én is teljes erővel munkálkodtam, nem lett béke. Ime, most már szánom-bánom vétkemet. Én, jámbor, azt hittem, hogy béke jön létre, amely az állami életben helyreállítja a jogfolytonosságot. De nem az történt. A békét kötött egyik fél diadalordítással száguldotta végig az országot, rombolt és köteleességeiket teljesített polgárok existenciáját semmisítette meg bosszúból.

Azt fejtegette azután, hogy a radikális párt nem cimborál a darabontokkal.

— Mégis sujt bennünket — ugymond — különösen a Kristóffy támogatásának vádjá, akivel pedig semmi néven nevezendő politikai összeköttetésben nem vagyunk. De lehetünk még. Ezt az urat írói székünk elé állíthatjuk, megidézhethetjük egykor, számadásra vonhatjuk, mit tett ő a mai politikai ideálunkkal, az általános titkos, egyenlő és községenként való választói joggal, miként biztosította annak létrejöttét az ugynevezett paktumban. Mert ezt az eszmét a politika porondjára ő vetette, annak létrejöttét biztosítani tartozott. Ha nem tette, áruló volt a mi elítéljük.

A beszéd után a titkárt választották meg.

Felállítják

a hatósági mézárszéket.

A mézárosok makacskodnak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 25.

A hatósági mézárszékek felállítása már a közeli napokban várható. Több ízben megirtuk, hogy a mézárosok nem hajlandók a marhahús árát leszállítani. A mézárosok ebbeli elhatározásuknak Lőcs Rezső gazdasági tanácsos előtt is kifejezést adtak. Lőcs tanácsnok szombaton magához kérette az összes mézárosokat és felszólította őket, hogy tekintettel a marha árának csökkenésére, szállítsák le a marhahús árát. A mézárosok erre azt az ismeretes választ adták, hogy Lőcs tanácsnok felhívásának két okból nem tehetnek eleget. Az első ok az, hogy az 1906-ik évet nagyobb veszteséggel zárták és a most mutatkozó kedvezőbb helyzet révén akarják helyre állítani az egyensúlyt, a másik ok az, hogy a marha ára még csak néhány hétig lesz kisebb, de azután ismét emelkedni fog, ilyen rövid időre pedig nem érdemes a közönséget az árhullámnak kitenni.

Lőcs tanácsnok a válasz tudomásulvétele után tudatta a mézárosokkal, hogy az esetben, ha időközben nem másítják meg elhatározásukat, a város erélyesebb rendszabályokat lesz kénytelen alkalmazni, amelyeket elsősorban a hatósági mézárszékek felállításával juttatnak majd érvényre. A mézárosok erre kijelentették, hogy ők nem akarják utját állni a hatósági mézárszékek felállításának, sőt maguk kéri a várost, hogy állítsa fel a hatósági mézárszékeket, mert ezáltal beigazolást fog nyerni, hogy ők nem szipolyozzák a közönséget.

Lőcs Rezső tanácsnok a mézárosok kijelentéseit tudomására hozta a gazda-

sági szék tagjainak, akik közül főleg Kiss Ferenc követelte a közönség érdekében a hatósági mézárszékek felállítását. A gazdasági szék számot vetett mindazon nehézségekkel és költségekkel, amelyek a hatósági mézárszék felállításával járnak és bár konstataulta, hogy a jelenlegi helyzetben a dolog nehézségekbe ütközik, mint *ultima rációt* megvalósítandónak találta.

De a hatósági mézárszékeket csak olyan módon lehet felállítani, ahogy Győrött és Ujvidéken létesítették. Előbb biztosítani kell a felállítás lehetőségét rezerválisok beszerzésével, amelyekben a husvásárló közönségnek egy bizonyos része kötelezi magát, hogy csakis a hatósági mézárosoktól veszi a husszükségletét, még pedig készpénzfizetés mellett. E nélkül a város nem mehet bele a vállalkozásba, amely különben súlyos ráfizetésekkel járna. Most már a közönségen van a sor, hogy e kötelezettség elvállalásával lehetővé tegye a hatósági mézárszékek felállítását. Holnap a fertálmesterek házról-házra járva fel fogják szólítani a polgárokat a kötelezettség elvállalására és abban az esetben, ha kellő számú vásárló jelentkezik, már december 1-én fel fogják állítani a hatósági mézárszékeket. A mézárszékek helyeire vonatkozólag egyelőre nem határozott még a gazdasági szék, efelől csak a hét végén fog határozni, persze csak abban az esetben, ha a közönség saját érdekében lehetővé teszi a terv keresztülvitelét.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Igazolványok a Kölcsey egyesület felolvasásaira kedden és csütörtökön délután 4-5-ig kiválthatók a könyvtárhelyiségben az ez évi tagsági nyugtatóvány felmutatása mellett. A még ki nem váltott nyugtatóványok ugyanakkor ott válthatók ki.

(*) Az aradi fotoklub 1. hó 30-án délután 6 órakor a Központi kávéház külön helyiségében *rendkívüli közgyűlést* tart, melyre a tagokat ez uton is meghívja az elnökség.

Az express-házasság.

• 973.000 frank története.

Harc az örökségért.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 25.

A nyáron nagy feltűnést keltett a fővárosban, hogy E. K., a Lipótváros egyik nagykereskedője hirtelen elvált a feleségétől s az asszony hamarosan nőül ment az udvarlójához, M. doktorhoz. A viszony ugylátszik régebbi keletű volt az asszony és udvarlója között, mert az új házasságot polgármesteri felmentéssel kötötték s a sürgősséget nem a szokott módon okolták meg.

Az eset megértéséhez szükséges tudni, hogy a magyar házassági törvénykezés joggyakorlata szerint elvált vagy özvegy nő csak az elválás, vagy özvegyiség bekövetkezésétől számított tíz hónap múlva mehet férjhez, vagy — kivételesen — diszpenzációval. Így lehet biztosítani a házasságból esetleg még származható gyermekek törvényességét s csak így lehet tudni, ki a gyermek apja. Ha azonban az asszonyról megállapítják hivatalosan, hogy nem várandós, a polgármester engedélyével férjhez mehet hamarabb is.

Mint megirtuk, az első férj beleegyezett a válásba, s a válópórt hamarosan le is folytatták. Hátra lett volna még a törvényes tíz hónap, de ezt az asszony nem bírta bevárni, még

pedig azért nem, mert hat hónap óta erősen kopogtatott a gölya az ajtón.

Felmentést azonban ilyen körülmények között nem kérhettek, s azért az asszony egyszerűsítette a dolgot. Diszpenzációért folyamodott, s igazolta, hogy nincs reményteljes állapotban. Hogyan? Egyszerűen úgy, hogy egy asszony barátnőjét felküldte a kerületi orvoshoz, átadta neki a saját igazoló irását, s így félrevezetve a hatóságot, megkapta a bizonyítványt, hogy nincs baj, esküdhetik rögtön. Ezen az alapon a polgármester felmentést adott, s a régi viszony mihamar törvényessé lett. A gyermek is megszületett, s az új férj nevét viselte.

Az első férj aztán csendesen meghalt az asszony után való bánatában. Halála előtt néhány héttel azonban értesítést kapott, hogy Franciaországban, Lyonban élő testvére, E. F. nagykereskedő, 973.000 frankot hagyott rá örökségül. Ez se segített már a szegény emberen, mert meghalt.

A volt feleségnek azonban fájt, hogy a gyermek elesik az örökségtől, mert hiszen azt már az új férj nevén anyakönyveztette. Gondolt tehát egyet s jelentkezett az örökségért. De a férj rokonai is bejelentették igényüket a 973.000 frankra. Az asszony ekkor beismert mindent, s bebizonyította, hogy csak azért siettette az új házasságot s azért követte el a csaláflintáságot, mert azt akarta, hogy mihamar férjhez mehessen s a gyermek az új férj nevét viselje, holott az a régi házasságból eredt.

A vallomást hosszú pourparles követte s a rokonok végre elfogadták az asszony védekezését s az egyezséget tegnap kötötték meg *Eötvös Károly* irodájában. Az egyezés szerint a különös sorsu gyermek 175.000 frankot kap az örökségből, a többit a férj rokonai kapják. De kikötötték, hogy a gyermek az új férje nevét viselje s ilymódon soha se fog eszébe jutni, hogy az egész vagyont ő örökölhette volna, ha az anyjának nem lett volna olyan sürgős a férjhezmenés.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: Josette kisasszony a feleségem. vigjáték. Bemutató előadás. (Béret C.)
Szerda: Josette kisasszony a feleségem. vigjáték. (Béret A.)
Csütörtök: Josette kisasszony a feleségem. vigjáték. (Béret B.)
Péntek: Folt, amely tisztit, dráma. (Béret C.)
Szombat: Boccaccio, operetta. (Béret A.)

A fiatalok.

A Matolay—Balla kiállítás.

Két fiatal aradi festő kollektív kiállítása kerül holnap a nagyközönség ítélőszéke elé. Mindakettő meglehetősen merész és újszerű vonásokban mutatkozik be a közönségnek, egyhelyütt több, máshelyütt kevesebb sikerrel. Hogy talentuma mindakettőnek van, az tagadhatatlan, de tagadhatatlan az is, hogy a fiatal-ság kiforratlansága még nagyon gyakran kiüt az ecsetjük alól. Ezek a fiatalok most élnek át a művészi erjedést processzusát, amely után már komoly, egészen komoly kritikát kérhetnek majd a műveik számára. Most még a színek és a vonalak kaotikus utvesztőjében vergődik mindakettő, irányt és megállapodást keresve. A képeik között azért akadnak értékek is, komoly értékek. De ez a két, eltévelyedésben is talentumos művészember példa reá, hogy az érthetlenségeknek a legtöbb fiatal piktor beugrik, azt véltve, hogy a művészet felsőfoka az, amit senki sem ért meg.

A kiállítók közül *Balla Béla* az erősebbik. Van néhány igen szép, nagy intelligenciára valló képe a kiállítottak között. A nagybányai

iskola ugyan erős nyomokat hagyott a színértekelésében, de viszont finom érzéssel összehangolt színel mellett tanuskodnak, hogy mi helyt lerázza magáról a moderneskedők nyugtát: kész művész lesz belőle. Matolayról nem mondhatjuk el ugyanezt: ez a fiatalember semmit sem lát természetesen s hol a színek, hol a vonalak dekoratív izü, egymás mellé rakásában véli feltalálni a maga egyéni irányát.

Igen érdekes és igen tanulságos ez a kiállítás. Annyi bizonyos, hogy a képek javarésztben van komoly érték, de ezt az értéket csak az fedezheti fel, aki két erős művészi hajlammal megáldott fiatalember lelkének forrongását értékelni tudja. Balla is, Matolay is kiállított néhány igen szép festményt, amelyek bizonyára nagy közönséget fognak vonzani a Weisz és Klein cég helyiségeibe s remélhetőleg szép anyagi sikert is biztosítanak a két ambiciózus fiatalembernek. A kiállítást díjtalanul lehet megtekinteni.

* Az Aida elmarad. Az Aida operának csütörtökre és péntekre hirdett előadásai, amelyek tudvalevőleg Fodorné Arankának, az Operaház kiváló énekesnőjének vendégszereplésével mentek volna, közbejött akadályok folytán elmaradnak. A budapesti Operaház műsora képezi ezt az akadályt, amennyiben a dalszínházban a Wagner trilógiára készülnek, ebben pedig Fodorné vezetőszerepet játszik. Miután a művész kénytelen volt lemondani vendégszerepléséről, a színház igazgatósága levette a heti műsorról az Aida operát, mert a közönség Fodornét éhajtja látni s így az ő helyettesítéséről nem lehet szó. Az opera előadások helyett csütörtökön *Josette kisasszony a feleségem* megy, pénteken pedig Echezaray *Foll, amely tisztit* című színművét adják.

* Josette kisasszony, a feleségem. Holnap mutatják be az aradi színpadon a Vigszínház nagyszerű ujdonságát, a *Josette kisasszony, a feleségem* című vígjátékot. Ez a fehér levegőjű darab telve van a legkedvesebb hangulatokkal és cselekményének intimitása, bájos közvetlensége csak az *Édes otthon*-nál hasonlítható össze. A vígjátéki társulat teljesen elkészült a próbákkal. A címszerepet Körössy Juci játssza. Az előadás érdekességét fokozza, hogy a darabban Szendrey Mihály igazgató is játszik: a darab egyik vezető szerepét fogja kreálni. A többi főbb szerep *Delly, Várnay, Szathmáry, Zalay Margit, Benkőné, Horti és Ujj Kálmán* kezében van.

* Adler László műkiállítása. Adler Lászlónak, az ismert fővárosi műkereskedőnek a Központi Szállóban rendezett műkiállítása még csak holnap, kedden marad nyitva. Az a széleskörű érdeklődés, amelyet a becses műtárgyakból összeállított kiállítás keltett, most, az utolsó napokban egyre növekszik. Az intelligens publikum végre belátta, hogy ilyenkor, karácsony küszöbén egy művészi értékű, neves festőtől eredő kép a legolcsóbb és egyúttal legértékesebb ajándéktárgy, amelynek megvételénél még az az elégtétele is megiehet a vevőnek, hogy gyári tömegáruként előállított idegen ipari termékek helyett a magyar művészek színejavától szerez be ajándéktárgyat, ezzel is támogatva a magyar kultúrát.

* A bérlet összeg második részlete. Tisztelettel kérem a mélyen tisztelt bérlet közönséget, hogy a december hó elsején esedékes második bérletrészletet befizetni méltóztassanak. Teljes tisztelettel Gond. László pénztárnok.

* Élnitűdás, boldogulás. Spornoz Pál, a magyaróvári gazd. akadémia nyug. tanára most adta ki legújabb művét „Élnitűdás, boldogulás” címmel. Böles tanácsok ezek arra, hogy mi módon lehet tartós egészséget, hosszú életet és megelégedést biztosítani magunknak. Kiemeli különösen azokat a helyzeteket, hol saját akaratumk és erélyünk által tudunk odahatni, hogy a testi és lelki erő és az egészség fentartása által munkabírásunk, munkakedvünk és helyes gondolkodásunk állandó legyen. Igen termé-

zetes, hogy ezen tulajdonságok mellett könnyen megalapíthatjuk jövőnköt, szaporíthatjuk vagyónunkat, sőt családi boldogságunkat és megelégedésünket is könnyen elérhetjük.

Ajánljuk e jeles munkát olvasóink figyelmébe. A könyv a szerzőnél Magyaróváron bérmentes küldéssel 3 koronáért kapható.

A henyeség.

*

Valamelyik budapesti körut valamelyik bérkaszárnijában megbukik egy csemege kereskedő és tönkrefut egy borbély. Délután nap-szamosok jönnek, áttörnek a két bolt közötti falat, kitapétázzák a helyiséget riktó színű papirkárpittal, székeket raknak be, az egyik sarokba odaállítanak egy rekedt hang, régi pianót és a bejárat elé odaszögeznek néhány piaci modernséggel faragott, simára gyalult deszkát, az ajtó felé pedig színes villanykörteket aggatnak.

Megnyitott egy „mozi.” Az ezeregyedik vagy ezer — nemtudom hányadik ama Edison, Olimpia, Jupiter és Reflektor című villanyszínházak közül, amelyekben a napját üti agyon a dologalküli „Budapest” kisembere és a hol a találkált rendezi a főváros szelidebb igényű fiatalosága vagy öregsége.

Néhány hónappal ezelőtt mint valami járvány terjedt el rohamosan a mozi intézménye. Minden megbukott vagy kistájerolt bolt helyét egy egy villanyszínház foglalta el. A szüster, a fűszeres, a szabó elbucszott a jól megszokott kapualjától és a helyét elfoglalta a — rendszeren német — „szindirektor”. Kődös esteiken fényesre villant a körut a villanyos tv-lámpáktól és a — hideg ellen — kendőbe bugyolált nyaku impresszárió odaállt a színház elé és rekedtre üvöltötte magát a nagyérdemű közönséghez szóló — a Hau-pör érdekességeit, avagy a főbenjáró ördög történetét ecsetelő beszédeivel. Mindennap érkezett a vasuton — a kulturát és művészetet lihegő Germánia felől egy új szerkezetű reflektor, Laterna Magika, egy egész csomó vaskos celluloid tekercs, amire egy-egy igen közönséges, nagyon ordinaré esemény-halmaz volt rögzítve.

És megindult a mozi járás. A hatosos antiréval dicsekedő színházak előtt kora délutántól késő éjszakáig izzanak a lámpák. És a nézőtér telve mindég. Hát dolga nincs itt az embereknek? Vagy akkora a munkanélküliség száma. Hiszen amilyen helyén való, amilyen hivatást tölt be a mozgókép színház a kisebb tudású és szerényebb igényű, kevesebb pénzű emberek mulattatásával, sőt művelésével, olyan hiba az, amikor a tu'produkciónál a belépő-díjak a minimumra szállnak és a reklámok olyan harsogók, olyan gyakoriak lesznek, hogy a közönségbe beleszuggeralódik az a tudat:

— Ide el kell menni . . . !

És reggeltől estig! Ez is csak Budapesten eshet meg. Más világvárosban is vannak igen elszaporodott, nagy népszerűsége vergődött mulatók, de ezeknek a nyitási órája nincs délután kettőkor. Párisban nem ülhet bent senki egy kabaretben — ahol pedig még egy kis művészetet is kapni — egész délután, néhány hatos lefizetése fejében. De Budapesten — a kávéházak városában — mindenkinek mindég van ideje. A hivatalnok ebéd után beül a törzskávéházába, a pikkolója mellett elidőzik háromig, akkor bemegy a hivatalába, ott másfél órán át operál és amikor kijön, intenzív munkának nevezi azt a flegmatikus körömpizkálást, amit odabent végzett. Este pedig következik a „mozi”, ha már délután nem volt ott az olcsó kokottok, hat gyermekes dadák és splenes diákok között.

Német impresszáriók, pomák vállalkozók! pakolják fel néhányan közületek a laternájukat és vigyék el innen máshova, hadd maradjon ebből a színházból, amely, — ha kevesebb, hát mindjárt hasznos — kevés.

H—y S—r.

TANÜGY.

(—) Árvaházi ülés. A városi árvaház igazgató-választmánya f. hó 27-én d. u. 4 órakor az árvaház tanácstermében ülést tart, melyre a t. tagokat ezuton is meghívom. *Varjassy Lajos* igazgató-választmányi elnök.

Bertram Tivadar öngyilkos!

A kamaraénekes tragédiája.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 25.

A klasszikus Wagner-operaelőadások házájából, a bajor *Bayreuthból* érkezik a megdöbbentő hír, hogy *Bertram Tivadar*, a világ-hírű baritonista ma pillanatnyi elmezavarában öngyilkosságot követett el. Bertram több ízben járt Magyarországon is, a budapesti közönség számos hangversenyen gyönyörködött fenomenális énekművészetében. Néhány évvel ezelőtt *Moran Olden* hírneves operaénekesnővel együtt énekelt a Vigadóban és klasszikus előadásával, érces baritonjával nagy sikert aratott. A szerencsétlen művészt nagy csapások érték, első házassága boldogtalan volt, második nejét pedig, akivel a legnagyobb boldogságban élt, a *Berlin*-hajó hollandiai katasztrófája alkalmával vesztette el. Mindehhez anyagi zavarok is járultak. Bertram az ivásnak adta magát és egy beszámíthatatlan pillanatában emelt kezét önmaga ellen.

Bertram kedélyes, bohémtermészetű ember volt, de mint a művészek általában, ideges és szeszélyes. Akárhányszor megtörtént, hogy a felléptével hirdett hangversenyt nem lehetett megtartani, mert Bertram nem jelent meg. Így tett egy ízben Budapesten is és ezért mindig a legnagyobb bizalmatlansággal fogadták a hozzáértők, ha Bertram hangversenyt hirdetett. Ha azonban mégis fellépett, gyönyörű hangjával magával ragadta a legraffináltabb érzékű közönséget is. A legközelebbi időben ismét fel kellett volna egy estén Budapesten lépnie, amelyért ezer márká honoráriumot kapott volna, ma reggel azonban a táviró Bertram öngyilkosságának hozta híreit.

Bertram első ízben egészen fiatalon házasodott, egy nálánál jóval idősebb nőt, egy világhírű Wagner-énekesnőt vett feleségül, hálából, mert az őt kiképezte. Ez a házasság azonban nagyon boldogtalan volt, a hitvestársak ütötték-verték egymást s Bertram homlokán állandóan egy nagy forradás volt látható, amelyet neje egy ízben egy pezsgős palack hozzádobásával okozott. Bertram végül ott hagyta az asszonyt, aki néhány évvel ezelőtt Berlinben, a legnagyobb nyomorban halt meg. Bertram azután egy gyönyörű fiatal énekesnőt vett el, akivel boldog családi életet élt, de csak rövid ideig, mert neje tavaly egy berlini operatársulattal Londonban hangversenyezett, a társulatot hazaszállító Berlin nevű hajó Hollandiában elsüllyedt és neje is a vízbe fullt. Családi szerencsétlensége mellett anyagi zavarokkal küzdött, óriási adósságba keveredett. Nyomasztó helyzetén másfél évvel ezelőtt egy konzorcium segített, amelynek az élen egy magyar ember állott és ez a konzorcium rendezte Bertram adósságait. Ennek fejében Bertram öt éven keresztül csak a konzorcium be-

leegyezésével és annak javára léphettek fel hangversenyeken, úgy, hogy öngyilkosságával tu ajdonképen e konzorciumnak okozott veszteséget, mert a kikötött öt évből eddig csak másfél telt el.

Bertram az öngyilkosságot *Wagner Cosima* asszonynál követte el, akinek vendége volt. Mialatt a háziasszony egy pillanatra a szalonból eltávozott, Bertram revolvert rántott és magára lőtt. Állapota reménytelen.

Drága téte-á-téte.

Mi szabad a férjnek?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 25.

Vigjátéktémának pompás pert tárgyalt ma az aradi királyi törvényszék, mint felelőbírói bíróság. A feleség bevádolta férjét, mert az vele tizenöt percre bezárkózott a szobába. A járásbíró felmentő ítéletet hozott, de ebben az asszony nem nyugodott meg és apellált. Így került az ügye ma a felelőbírói bíróság elé, hol az asszony így adta elő panaszát:

— A férjemről ugyan még nem választottak el jogérvényesen, de azért nem élünk együtt, mert durván bánt velem. Sokszor ré szegen jött haza. Ilyenkor megvert és kikergelt a házából. Ezért válopert indítottam ellene, mely azonban még nem ért véget. Már jóideje nem élünk együtt, mikor ez év június hónap 15-én elmentem a férjem, *Trippa Juon* háza elé. A férjem kiült a ház előtt lévő padon öccsével, *Trippa Mitruval*. El akartam sétálni mellettük, mintha nem is látnám őket, de férjem már három lépérről megszólított:

— Te *Annua*, — szolt hozzám — nem jönnél vissza hozzám?

Én nem feleltem, hanem tovább akartam sétálni. Ekkor a férjem a szoknyám után kapott:

— Ha nem jössz magadtól, — kiáltotta — akkor majd kényszeríteni foglak.

Próbáltam védekezni ellene, de nem bírtam vele. Leuzott maga mellé a padra és folyton azt hajtogatta, hogy ő már nem iszik és hogy ezután milyen jó lesz hozzám. De én mégsem hittem neki, mert már sokszor megszegte ígéretét és különben is, ha elválaszt a törvényszék, újra férjhez akarok menni egy jobb emberhez. Mikor a férjem végre belátta, hogy hiába kérlek, haragosan rám kiáltott:

— Hát nem jössz?

— Nem, — feleltem.

Erre derékon kapott és felemelt, de mert egymaga nem tudott elvinni és mert én is rugdiloztam, az öccse, *Mitru* is megfogott és ketten bevitték a régi lakásunkba. Mikor a szobában azán letettek, *Mitru* újból kiment a ház elé, a férjem pedig bezárkózott velem és tizenöt percig bent tartott, hogy így visszatérésre kényszerítsen.

A járásbíró előtt is, a múlt hónapban, ugyanezt morda el, ugyanigy *Trippa Juonné*, de a járásbíró mégis felmentette a személyes szabadság megsértésével vádolt férjét. Az aradi királyi törvényszék, mint felelőbírói bíróság azonban, mely ma tárgyalta a pert, másképp fog a fel az érdekes jogesetet és úgy gondolkodott, hogy *Trippa Juon*nak, neha a feleségétől még nem választották el jogérvényesen, mivel az asszonytól már hosszabb idő óta különválva élt, nem volt joga ahhoz, hogy feleségét erőszakosan visszatérésre kényszerítse. A felelőbírói bíróság fenforogni látta a személyes szabadság megsértését és *Trippa Juon*at ötven korona pénzbüntetéssel sújtotta.

Egy találka és következményei.

Letartóztatott szép asszony.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 25.

Egy feltűnően szép asszonyt tartóztatott le tegnap a budapesti rendőrség. Már nem is új az a módszer, amelyikkel ez a veszedelmes nő a férfiakat behálózta és megzsarolta. Csupán házas embereket szemelt ki áldozatú. Csak olyanokat, akik a házi békéjük és a nyilvános botrány elkerülése kedvéért rendszeren nem tettek feljelentést ellene. Azonban végül is rajta vesztett. Az egyik kiszemelt áldozat, *S. G.* fővárosi ügyvéd, megtette ellene a feljelentést, mire detektívek megfigyelték és éppen abban a pillanatban tartóztatták le, mikor egy másik urlembert, *H. G.* fővárosi házulajdonost, hasonló módon be akart hálozni.

*Szalay Józsa*nak hívják a nőt. Feltűnő szépség, aki feszes, testhez álló, fekete ruhában sétált mindennap a Kossuth Lajos-utca déli korzóján. Egyike volt a legismertebb korzóalakoknak. Mindenki ismerte a feketeszemű, fekete hajú, kreol szépséget, sokan keresték az ismeretségét, ő azonban nem igen állott szóba az emberekkel. Általában tisztességes uriaszónynak tartotta mindenki.

Szalay Józsa gyakran tartózkodott egyik előkeiő, belvárosi kávéházban és csak itt költött ismeretséget. Hosszu ideig udvaroltatott magának, de végül engedett egyik másik urlembert csábító szavának, s találkát adott neki. A találka helyét mindig ő szabta meg. A kiválasztott urak pedig olyanok voltak, akikről az udvarlás ideje alatt kiült, hogy jó módú, nős emberek. Valamelyik garniszálóba csalta őket és mikor már eléggé bizalmas helyzetben voltak, hirtelen megzörtent, majd kinyitott a rozszal bezárt ajtó, s belépett rajta a „férj”. *Szalay Józsa* állítólagos férje, *Zempléni (Weisz) Árpád* volt kereskedősegéd Számos esetben már sikerült a csal, legutóbb azonban *Sz. G. dr.*, akit hasonló módon megzsaroltak, feljelentette *Szalay Józsa*t.

Ezóta detektívek figyelték meg a veszedelmes szép asszonyt és csütörtökön, mikor *H. G.* házulajdonossal egy egymező utcai szálóba tért be, letartóztatták. *H. G.* eleinte tiltakozott és csak mikor megmagyarázták neki, hogy milyen veszedelemben forgott, csendesedett le.

*Szalay Józsa*t bekisérték a főkapitányságra, kihallgatták és kihallgatás után előzetes letartóztatásba helyezték. Amikor kihirdették előtte a letartóztató határozatot, görcsös sírásra fakadt.

— Fogalmazó ur — kiáltotta — a kutyája, a szeretője leszek, csak bocsásson el! Mindent megteszek, amit kíván, csak ne tartóztasson le!

A hírség, közbörgés természetesen misem használt. A szép asszonyt letartóztatták és lecsukták *Zempléni* is, akit a detektívek szintén börtönöztek. *Szalay Józsa* nem akart menni, mire két rendőr karafogta, s úgy vitte a rabfelvételi iroda felé. A letartóztatás délután négy órakor történt, s a folyosókon már nem járt senki. Az asszony kiszabadította magát a rendőrök kezétől, végig vágódott a folyosó kövezetén és úgy jajveszékelt. De felemelték, s néhány perc múlva már a fogház rácsos ablakal mögül hangzott ki görcsös zokogása.

SPORT.

+ A tornaegylet háziversenye. Tegnap este tartotta meg az „Aradi tornaegylet” évi torna háziversenyét a licsumi tornacsarnokban. A háziverseny felvonulással kezdődött, mely után a szabadgyakorlatok következtek. A harmadik szám általános szertornázás (csapatornázás) volt. Az első csapat *Balázs Géza* vezetésével korlátos és magasugrásnál, a második csapat *Nádray Aurél* vezetésével lovon és kötelen, a harmadik csapat *Nagy Sándor* vezetésével lebegő fán és ugró asztalon tornászott. Ezután következtek a versenyek. A súlyemelés és távolugrás helyből összetett versenyben első volt *Bauer Gyula* 17 ponttal, második volt *Schmidt Ferenc* 12 $\frac{1}{2}$ ponttal. Rudmászás és magasugrás összetett versenyében első volt *Schusztér Odön*, második *Schmidt Ferenc*. A nyujtó, korlát és ló összetett versenyben első helyre jutott: *Schmidt Ferenc* 20 ponttal, második győztes volt *Schusztér Odön* 19 ponttal. Résztvettek a különböző versenyszámokban: *Bauer Gyula*, *Knotz Nándor*, *Schiller József*, *Schmidt Ferenc*, *Schusztér Odön* és *Tiffert György*. A jól sikerült háziverseny előkészítője a december havában tartandó évi rendes dísz-tornázásnak, melyre a nagy közönség is hivatalos lesz.

A város kölcsönét nem engedélyezték.

A belügyminiszter döntése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 25.

A város kölcsönének ügyében ma érdekes fordulat állott be. Délután öt órakor a belügyminisztériumból *Harti* miniszteri tanácsos telefonhoz kérette *Varjassy Lajos* polgármestert és tudatta vele, hogy *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter a Hazai Takarékpénztár által felajánlott kölcsön felvételét nem engedélyezi. A minisztert ezen határozatában az vezette, hogy a város a súlyos feltételű kölcsön által ne sodortassék a bizonytalanságba. A miniszter ugyanis a kölcsön feltételeit oly súlyosoknak tartja, hogy azoknak a város közönsége csak nagy áldozatok árán tehetne eleget. Ezért semmisítette meg a belügyminiszter az e havi közgyűlésnek a kölcsönre vonatkozó határozatát.

A miniszternek ez a döntése azonban nem azt jelenti, hogy november 30 án, amikor a vízvezeték megváltásához szükséges összeget, 1.238.000 koronát le kell tenni, a város pénz nélkül fog állni és így a vízvezeték megváltása iránt nem intézkedhetik. A miniszter ugyanis a közgyűlés határozatát megsemmisítő végzésében gondoskodik arról is, hogy a városnak rendelkezésére álljon a megváltáshoz szükséges összeg. *Harti* miniszteri tanácsos tudatta *Varjassyval*, hogy a belügyminiszter multkori leiratához képest, a pénzügyminiszter hajlandó nyomban elrendelni a város regale-kötvényeinek a szükséges összeg erejéig leendő beváltását.

Harti miniszteri tanácsos felhívta tehát a polgármestert, hogy a regale-kötvényeket sürgősen küldje fel a város a belügyminisztériumba és ennek ellenében legkésőbb pénteken kiutalják az 1.238.000 koronát.

Varjassy Lajos polgármester a Hartl miniszteri tanácsossal folytatott beszélgetés után nyomban rendkívüli tanácsulást hívott össze, amelyen felhatalmazást kért és kapott a regale-kötvények felküldésére. A polgármester holnap reggel intézkedik az égetően sürgős ügyben és így bizonyos, hogy november 30-án a város rendelkezésére fog állni a megváltáshoz szükséges összeg.

A haragos vádlottnő.

Botrány a tárgyalóteremben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 25.

A múlt hónapban tárgyalták az aradi királyi járásbírósnál Hamza Istvánné becsületsértési perét. Hamzáné ugyanis goromba kifejezésekkel megsértette Jozsif Jánosné, ki ellene becsületsértési pert indított. A tárgyalás napján, még mielőtt a bírő maga elé idézte volna Hamzánét, az már kint a járásbírósnál folyosóján hangos szóval hirdette igazát és Jozsifné három tanuját megfenyegette, hogy feljelenti őket, ha hamisan mernek ellene vallani.

A tárgyalóterembe is hangos szóval lépett be és Bozóky Mátás dr. albiró többszöri figyelmeztetése dacára is folyton megakadályozta kiabálásával a tárgyalás menetét. Végre a bírő büntető jogával élt és Hamzánét illetlen viselkedéséért husz korona pénzbüntetéssel sújtotta. Ekkor történt meg, amire a legöregebb bírák sem emlékeznek. Hamzáné most sem hallgatott el, noha a legtöbb renitens vádlott már az első figyelmeztetésre is szerényebb viselkedést szokott tanusítani. Az asszony azonban magából kikelve tovább felelt a bírőval, mire az kénytelen volt az asszonyt most már *negyven* koronával büntetni. Hamzánét még ez sem térítette észre és magánkívül kiáltotta, hogy a tanúk állítása nem felel meg a valóságnak, s hogy azok hamisan esküsznek és így Bozóky albiró nem tehetett másképp, minthogy az ordító asszonyt *nyolcvan* koronás pénzbüntetésre ítélte. Ez teljesen kihozta sodrából Hamzánét, hangos szóáradatát meg se lehetett állítani többé s mivel fogházór nem volt a tárgyalóteremben, aki letartóztathatta volna, Bozóky dr. kényszerült a bírő tekintély megóvása végett Hamzánét most már *160 korona* pénzbüntetéssel sújtani. A haragos hölgy ezenkívül a becsületsértési pert is elvesztette, minek következtében még husz korona büntetést kellett volna fizetnie. Ennyira ítélte ugyanis az aradi királyi járásbírósnak.

Hamzáné természetesen megfelebbezte úgy a becsületsértési perben hozott ítéletet, mint a feleselésért kapott többszöri, összesen 800 korona pénzbüntetést. Az aradi királyi törvényszék mint felebbviteli bíróság ma foglalkozott az ügyel. Ezen a tárgyaláson Hamzáné, ki nek újabb renitenskedésétől tartottak, szerényen és alázatosan jelent meg és sirva kérte a bírőkat, hogy szállítsák le büntetését. A bírák annak tekintetbevételével, hogy a heves természetű asszonyt a kapott pénzbüntetés teljesen kihozta sodrából, helybenhagyta ugyan a járásbírósnak huszkoronás pénzbüntetését a becsületsértési perből kifolyólag, de a feleselésért rárótt 800 korona pénzbüntetést négyezer husz, vagyis nyolcvan koronára leszállította. Hamzáné zokogva köszönte meg a bíráknak az enyhe ítéletet.

Fegyelmi ügyek a megyében.

Felfüggesztett községi hivatalnokok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 25.

Mikor Károlyi Gyula gróf főispán megkezdte működését, mindenekelőtt alapos purifikálást végzett a megyében. A főispáni vizsgáló körútnak egész csomó jegyző felfüggesztése járt a nyomában. A fegyelmi ügyek tömegesen érkeztek a megye iktatójába s a jegyzői karban is nagyobb változások állottak be.

Már a purifikálás munkája után történt, hogy a világosi csendőrőrs igen különös panaszt emelt Schmitt Dezső forray-nagyiratosi segédjegyző ellen, azzal vádolva meg őt, hogy *lótolvajokkal szövetkezett* és lopott lovak számára járulatokat állított ki, hogy a tolvajok könnyebben értékesíthessék az idegen jószágot. A feljelentés folytán megindult Schmitt ellen a vizsgálat, melynek folyamán Schmitt, abban a hiszemben, hogy az ellene emelt vádak értelmi szerzője Selmeczy Albert forray-nagyiratosi jegyző, felhívta a megye intézőinek figyelmét azokra a szabálytalanságokra, melyeket Selmeczy követett el. Ennek folytán Selmeczy ellen is megindult az eljárás s a főispán *fel is függesztette* állásától a jegyzőt.

Schmitt Dezsőt szintén felfüggesztették s az alispán a napokban közölte vele, hogy beigazoltnak látja az ellene emelt vádakot s ezen az alapon Schmittet *hivatalvesztésre* ítéli. Ez ellen az ítélet ellen Schmitt Dezső a megye közigazgatási bizottságához fordult panaszával, kérve, hogy az ítéletet semmisítse meg a bizottság, mert az alispán nem illetékes arra, hogy őt állásából elmozdítsa. Az éles hangú panaszt ma adta be Schmitt a megyénél.

Selmeczy Albert jegyző ellen a vizsgálat még mindig folyik, bir szerint azonban semmi különösebb szabálytalanságot ki nem derített. Selmeczyt ennőifogva valószínűleg már a közel jövőben visszahelyezik állásába.

A Szekesán Gyula pankotai községi pénztáros és Demkó József pankotai segédjegyző fegyelmi ügyéről már megemlékeztünk. A felfüggesztett tisztviselők megbízásából Zoltán Emil ügyvéd felebbezést adott be a közigazgatási bizottsághoz. Amint Pankotáról jelentik, a vizsgálat már eddig is kiderítette, hogy Szekesán Gyula semmi lényegesebb szabálytalanságot nem követett el s hogy Demkónál is csak kisebb szabálytalanságok forognak fenn.

HIREK.

A rejtélyes zsebmetszők.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 25.

Vasárnap este tíz órakor érkezett be a budapesti keleti pályaudvarra a zentai személyvonat. A pályaudvaron tartózkodó rendőrök és detektívek hirtelen segélykiáltásokat hallottak a vonat egyik kocsijából. Arrafelé rohantak, de akkorára már a perronon dulakodtak azok, akikről a kiáltások eredtek. Egy zentai kereskedő, Deutsch Illés erősen fogta a karját egy elegánsan öltözött urnak, aki kézzel-lábbal dolgozott azon, hogy megszabadulhasson a kezeli közül. A rendőrök közbeléptek és kihallgatták az embereket és ekkor kiderült, hogy az elegáns ur, akiről rosszat feltételezni aligha mertek, belenyúlt a zentai kereskedő zsebébe és elakarta onnan emelni háromezeröttszáz kornát tartalmazó pénztárcáját. Előállították a rendőrségre, ahol Sales M. José spanyolországi, valenciai születésű 32 éves kereskedőnek adta

ki magát. Míg odabenn az elegáns urat vallatták, egy detektív észrevette, hogy a rendőri szoba előtt, a perronon egy férfi őgyeleg. Izgatottan jár föl és alá, be-öe tekint az üveges ajtón. Feltűnt neki az illető viselkedése. Régi tapasztalatauk az a rendőröknek, hogy a zsebtolvajok igen ritkán működnek egyedül. Ezért igazolásra szolgáltatta fel az embert. Az illető Coste Lorenzo giovanni születésű 31 éves pincér nevére kiállított utlevelet mutatott fel. És az állítólagos olasz felháborodással utasította vissza a gyanúsítást. Bármennyire is adta az urat és az előkelőt, kiforgatták a zsebeit, ahol egész sereg következő felírású névjegyet találtak:

Angeline
S. Moisé Calle Barozzi 1895.
Piano.

A másik elegáns urnál, Sales M. Jósénál ugyanilyen névjegyeket találtak, így hát világossá lett, hogy Sales és Coste társak. A rendőrség őrizet alá vette a két embert. Valószínűleg igen jó fogást csináltak, mert nincs kizárva, hogy a két elegáns ur veszedelmes utazó zsebtolvajok, akik messze földeket jártak már be. Salesnél még Mexikóból származó iratokra is akadtak. A rendőrség most nyomozza elő életüket.

Sales M. Josét, aki csak franciául beszél, a rendőrség tolmács segítségével kihallgatta. Sales azt állítja, hogy Madridban és Malagában körhintás üzlete van. Madridban megismerkedett egy olasz énekesnővel. Átrándultak Olaszországba. Milanóban megszökött tőle és nyolcszáz frankját is magával vitte. És miután a nő többször emlegette Budapestet, hát idejött utána. Azonban a rendőrség kételkedik szavaiban és azt hiszi, hogy veszedelmes utazó zsebtolvajjal van dolga.

— A kvóta bizottság ülése. Budapesti tudósítónk jelenti: Az országos kvótabizottság ma tárgyalta Széll Kálmán azon javaslatát, amely szerint gazdasági és pénzügyi okokból nem indokolható a kvóta felemelése, a törvényjavaslatban levő ezen indokoláshoz a bizottság tagjai hozzá nem járulhatnak. A két százalékos kvótaemelés csupán súlyos politikai okokból történik. A bizottság Széll Kálmán javaslatát elfogadta.

— Királyi kitüntetés. Bécsből jelentik: A király, Kersl udvari orvosnak és Schweitzer tanárnak, akik legutóbbi betegsége alatt kezelték, a Ferenc József rend nagykeresztjét adományozta.

— Wekerle bécsi utazása. Félhivatalosan jelentik, hogy a lapoknak az a híre, mintha Wekerle miniszterelnök ma Bécsbe utaznék, nem felel meg a valóságnak. A félhivatalos cáfolatra csak az a megjegyzésünk, hogy a miniszterelnök tényleg ma Bécsbe akart utazni. De minthogy a kvótabizottság ma délután 6 órakor ülést tart s az alkotmánypárt ülésén is jelen akar lenni s szerdán az egyszakaszos javaslat benyújtásakor beszédet akar mondani a Házban, ennek folytán utazását elhalasztotta.

— Pör a szász király ellen. Braunschweigtől jelentik: Óriási érdeklődés mellett folyt le azon pör tárgyalása, amelyet a szász király és a Cumberlandi herceg ellen Ciwry gróf örökösai indítottak huszonhárom millió korona örökségi tőke kiadása iránt. A braunschweigi bíróság a keresetet elutasította.

— Egy főispán lemondása. Mármaroszigetről jelentik, hogy megbízható helyről nyert ér-

tesülés szerint *Perényi* főispán a legközelebbi napokban le fog mondani. Utódjául ifj. *Wekerle* Sándor dr. országgyűlési képviselőt, a miniszterelnök flát emlegetik.

— **A portugáliai forradalom.** Madridból jelentik: Liszabonban beszüntették a lapok megjelenését. Az összes csapatok konzigálva vannak. Komoly eseményeket várnak. Az *El Mundo* lap szerint politikai körökben az a hír van elterjedve, hogy egy portugál hajóraj legénysége fellázadt. A lap a jelentős valóságát nem tudja megállapítani. Az ország minden vidékéről egyre aggasztóbb hírek érkeznek. Több városban *kihirdették az ostromállapotot*, a tömeges letartóztatások napirenden vannak.

— **Kardpárbaj — kard nélkül.** Érdekes kardpárbaj folyt le, azaz nem folyt le ma délelőtt az iparosház egyik termében. Ellenfelekként *Schauer* Gábor nagyhalmágyi szolgabíró és *Niederhauser* Rzsó csernovics-simándi, segédjegyző állottak szemben egymással. A párbaj oka az volt, hogy *Niederhauser* sértő nyilatkozatot tett a szolgabíró atyjáról, mire *Schauer* provokálta a segédjegyzőt. Már szemközt állottak egymással az ellenfelek, a kardokat is a kezükbe adták már, mikor a segítők békülésre való felhívása után *Niederhauser* előlépett és férfiasan kijelentette, hogy sajnálja, amit mondott s azért bocsánatot kér. Az ellenfelek erre kezet nyújtottak egymásnak s kibékülve hagyták el a párbaj helyét kiszemelt termet.

— **Hazavándorlás.** Az *Adria* m. kir. tengerhajózási r.-t. jelenti, hogy a Cunard magyar-amerikai vonal *Caronia* gőzöse 840 hazatérő magyar utassal szombaton, f. hó 23-án indult New-Yorkból Fiuméba, hova dec. hó 10-én fog megérkezni.

— **Lukács László mandátuma.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: A képviselőház negyedik bíráló bizottsága *Haviár* Dániel elnöke alá ma foglalkozott a *Lukács* László belényesi megválasztása ellen beadott panaszával, azonban csak a formális referálás folyt le, az érdemleges tárgyalás január tizennegyedikén lesz.

— **Ifj. Varjassy Lajos felolvasása.** *Modern társadalmi törekvések* lesz a címe annak a felolvasásnak, melyet *Varjassy* Lajos dr. pénteken a Kölcsey-Egyesületben, a városházán tartani fog. Akik a fiatal városi tisztviselőnek eddigi nyilvános szereplését megfigyelték, tudják, hogy van érzelme a modern társadalmi törekvések iránt. Tud a jelen biztos talaján a távoli jövőbe is látni és megtalálja a kapcsokat a múlt hagyományai és a jelen küzdelmei közt. Jó iskolája volt hosszú párisi tartózkodása, mely alatt francia nyelven magyar érdekeknek lapot is szerkesztett. A Kölcsey-Egyesület pénteki felolvasásának sokak számára vonzó megnyitója lesz a polgármester fiának előadása a *modern társadalmi törekvésekről*.

— **Halálozás.** *Kohn* Henrik, a Kohn H. és fia ménesi bornagykereskedő cég alapítója életének 88 ik évében Ménesen elhunyt. *Kohn* Henrik 1846-ban alapította széles kiterjedésű üzletet, és nagy szorgalmával, tisztességével csakhamar külföldön is ismertté tette azt. Az elhunytak tizenhét gyermeke volt, kik közül kilenc van életben. *Ferenc* fia a ménesi cég beltagja, *Arthur*, a ménes-magyarádi bortermelői szövetségének igazgatója és *János*, aki mérnök Münchenben. Leányai közül Aradmegyében laknak: *Weisz* Józsefné Pankotán, *Neumann* Hermanné Aradon, dr. *Löv* Mihályné Borosbessen és *Neuwelt* Józsefné Ménesen.

— **A simándi-úti baleset.** A simándi-úti baleset ügyében a nyomozás kiderítette, hogy azon az automobilon, amely állítólag okozója volt a szerencsétlenségnek, *Kövér* Béla baranyamegyei földbirtokos ült. A baleset sérültjei ő ellene indítanak tehát kártérítési pert.

— **A Kóczán-díj nyertese.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: A magyar tudományos akadémia ma döntött a Kóczán-féle drámapályázatra beérkezett művek között. A száz arany díjat *Zirkay* János nyitramurányi postamester nyerte el *Beatrix* című drámájával. A többi összes pályaművek rendkívül silányak.

— **Kasszafurás a fővárosban.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: Egy betörőbanda a vasárnapot felhasználva, óriási munkát végzett a Gyár utcában a Lukács és Huppert-féle légszusz- és vízműfelszerelési műhelyben. Nem az ő hibájuk, ha a nagy munka nem járt kellő eredménnyel. Nagy Győző 1085. számú rendőr este 11 órakor vette észre, hogy a műhely utcára nyíló ajtaja nyitva áll. Jelentést tett és megállapították, hogy a műhelyben kasszafurók dolgoztak. A külső ajtót egy vaspánt zárta el, erről a lakatot lecsípték és az üzletbe hatolva, a vaspántárszekerényt megfúrták. Ő: mm. vasfúróval a lakat körül a szekrényt köralakban megfúrták, azután a lakathoz hozzáférve, azt lecsapták a treort vésővel fölfeszítették. Tartalmával nem lehettek megelégedve, mert összesen 306 korona készpénzt találtak benne, ezt természetesen elvitték. Elvitték továbbá egy doboz egyiptomi szivarkát és a vizsgálat megállapította, hogy munka közben sok cigarettát szívtak el. Hiányzik 8-9 korona értékű levélbélyeg is. A rendőrség széleskörű nyomozást indított. Érdekes, hogy néhány nappal ezelőtt az *Elemér* utca 31. számú gyár irodájában is dolgoztak kasszafurók és csaknem azonos munkát végeztek.

— **Nagy tűz Newyorkban.** Newyorkból jelentik, hogy ma reggel egy ötemeletes bérház, amelyben nagyrészt olaszok laktak, teljesen leégett. Tizenhárom ember meghalt, számosan megsebesültek.

— **A munkásbetegség-pénztár megalakulása.** Az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak betegség és baleset esetére való biztosításáról szóló 1907. évi XIX. törvény cikk 99. § a alapján vasárnap délelőtt 12 órakor megalakult Budapesten az Őrző Munkásbetegség-élesztő és Balesetbiztosító Pénztár. Az alakuló közgyűlés az újjáirosháza közgyűlési termében volt, amely zsúfolásig megtelt az igazolt kiküldöttekkel. A kiküldöttek igazolását három bizottság végezte.

— **Eljegyzés.** *Hencs* Béla eljegyezte *Gründler* Imre magy. kir. posta és táviráda főtiszt unokahúgát *Mariskát*, Temesvárról.

Kerényi Kálmán, az aradi postafőnökség tisztviselője eljegyezte *Hetz* Aranka kisasszonyt, *Hetz* József máriaradnai birtokos leányát.

— **A pörpatvar vége.** *Makó*ról jelentik: *Balázs* Mihály makói jómódú gazdálkodó iszakkossága miatt hosszabb idő óta perpatvarban élt családjával, feleségét és gyermekeit el is üldözte házából. Vagyona a folytonos mullaózás folytán egyre apadt. Tegnap este megjelent nála felesége és kérte, hogy ne hagyja elpusztulni családját. De *Balázs* deliriumos rohamában baltával kikergette feleségét, mire pedig a padlásra ment és ott felakasztotta magát.

— **Lauka bíró balesete.** Ma délután három óra tájban a Fehér Kereszt kávéházban *Lauka* József törvényszéki bíró hirtelen rosszul lett és elájult. Sárossy utcai lakására szállították, hol egészségi állapota hamar megjavult, úgy, hogy már holnap újra megjelenhetik hivatalában. A hirtelen rosszulletet és ájulást csekély mértékű gyomorrontás okozta.

— **Nagy tűz a fővárosban.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: A *Breitner* és *Tauszk*-féle fetelepen, *Thököly*-ut 145. szám alatt nagy tűz volt tegnap, amely a nagy kiterjedésű fetelepet összes készletével csaknem

teljesen elhamvasztotta. A tüzet, amint ezt a vizsgálat már megállapította, gondatlanságból származó gyújtogatás okozta. A szomszédban van ugyanis *Egerváry* Ede lakóháza, amely házból cselédek hamut és tüzes parázst hordtak a fetelepe kerítése mellé. Ettől a tüzes perjétől a kerítés meggyűt és mire a fetelepen a tüzet észrevették, már több farakás lángba borult. *Markurovszky* tűzoltóoszt parancsnoksága alatt kivonult a központ, a VI., VIII., IX. és X. őrség és kivonultak az önkéntes tűzoltók is, de a tüzet eloltani nem tudták, csak arra szorítkozhattak már, hogy lokalizálják. Ez is óriási munkába került és az összes őrségek délutáni 2 óráig nagy erőmegfeszítéssel dolgoztak, amíg a veszélyt a telep egyik részéről és a szomszédos házakról elhárították. Kívül maradt még két őrség, amelyek felváltva dolgoztak ma reggel 7 óra 5 percig, amikor a tüzet teljesen eloltották. Emberéletben kár, vagy sérülés nem történt, a rendőrség most nyomozza, kik voltak a cselédek, akik a tüzet kihordták a kerítés mellé. A rendőrség részéről *Szeszlér* Hugó kapitány volt a tűznél és ez vezeti a nyomozást is. — A *Ganz*-gyár *Kőbányai*-uton lévő telepén tegnap reggel észrevették, hogy az ott felraktározott nagymennyiségű szénkészlet füstölög. Kihívták a tűzoltókat, de mert a legszorgosabb keresés dacára sem tudták a tűz fészket megtalálni, 50 munkást állítottak be, akik a szénkészletet szétdobálták. Az ötven embert este másik ötven váltotta fel és ma reggel újabb munkásfelváltás történt, de a tűz fészket még mindig nem találták meg.

— **Megörjítette a pénz.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: *Konka* József pincért ma a *Lipótmezőre* szállították, mert hirtelen megörült. A szerencsétlen pincér elmezavarának érdekes oka van. *Konka* egy távoli rokonától váratlanul huszezer koronát örökölt. A pénz teljesen megváltoztatta az eddig józan életű pincér életmódját. Feleségét hazaküldte vidéken lakó szüleire, ő maga pedig Budapesten maradt és észtelenül költekezett, többnyire nők társaságában a körüli éjjeli kávéházakban. Ilyen módon a pénznek egy hónap alatt nyakára hágott. A legutolsó nagy tivornyát a napokban egy *Andrássy* uti éjjeli kávéházban rendezte; ez alkalommal valóságos rombolási mániát szállta meg, pezsgős üvegekkel verte be a kávéház összes tükreit és ablaktábláit. Ezen egyetlen éjjelen kétezer koronát, pénzének utolsó maradványát verte el. Másnap, mikor mámorát kiadta, kereste a pénzét, amelyet természetesen nem talált meg. Erre a kávé ellen a rendőrségen feljelentést tett, azt állítván, hogy őt kifosztotta. A rendőrségen azonban olyan zavarosan adta elő panaszát, hogy először nem az ügyet, hanem őt vizsgáltatták meg a rendőrorvossal, aki *Konkán* elmezavarodottságot konstatait.

— **Sajtópör a párádi vérengzés miatt.** Az aradi *Tribuna* a párádi véres eset idején két cikket írt, amelyekben erősen megtámadta a vérengzésben részt vett honvédeket. A nagyváradi kir. ügyesség a cikkek miatt sajtópört indított a román lap ellen és tegnap az aradi rendőrség részéről *Török* Lajos rendőrtiszt *Redl* János detektív kíséretében megjelent a *Tribuna* szerkesztőségében, ahol az inkriminált cikkek kéziratát lefoglalta.

— **Egy miniszter balesete.** *Londonból* táviratozzák: A midón *Lloyd* George kereskedelmiügyi miniszter ma automobilon Manchesterből Londonba utazott. *Lichfield* közelében az országut egyenetlen helyén az automobil zökkenése következtében az üvegből való szélvédőre esett. A miniszter bal szemhéját egy üveg-

szilánk fővága, úgy, hogy azt be kellett varni. A miniszter azután folytatta utazását Londonba.

— Drágasági ankét Aradon. *Varjassy* Lajos polgármester a piac drágaságának enyhítésére több reformeszmével foglalkozik. Mielőtt azonban ezeket keresztülvinné, szükségesnek tartotta, hogy az ipari és kereskedelmi világ aradi képviselőitől kérjen tanácsot. A polgármester egyrészt emiatt, másrészt a kereskedelemügyi miniszternek már ismertetői körrendelete alapján holnap délután 6 órára ankétet hívott össze, amely a drágaság ellen irányuló intézkedéseket fogja vita tárgyává tenni. Szóba kerül az ankéten a hatósági mézszárszék ügye is, amelyet *Lócs* Rezső gazdasági tanácsos fog előferalni.

— Az aradi hírlapírók társasvacsorája. Az aradi hírlapírók tegnap este társasvacsora keretében ünnepelték meg az aradi sajtó azon jelentős eseményét, hogy a város polgársága a városatyaválasztások alkalmából négy hírlapíró tüntetéssel ki bizalmával. Az intim jellegű társasvacsorán több felköszöntő is hangzott el, nagyrészt az újságírói kar szolidaritására és arra a szeretetre, mely a toll munkáit nehéz hivatásuk küzdelméi között is egymáshoz fűzi. *Kaszab Géza* a sajtó szabadságára és az ünnepekre, *Cs. Endes Dániel* a vidéki hírlapírókra, *Zima Tibor* az újságírók közt egyetértés megteremtőjére, *Staubert József*re, *Staubert József* a hírlapírói szolidaritásra, *Faragó Rezső* a jelenlévő hölgyekre, *Szudy Elemér* a kartársi összetartásra mondott pohárköszöntőt. *Kaszab Géza* ezután a kiadókat, *Horovitz Gusztáv* Cs. Endes Dánielt, Cs. Endes Dániel pedig az aradi közönséget elvette. A társasvacsora a késő esti órákban ért véget.

— Tízezer korona a Petőfi-házra. *Budapesti* tudósítónk jelenti: A képviselőház gazdasági bizottsága csütörtöki ülésén fogja tárgyalni *Rátkay László* azon indítványát, hogy a képviselőház szavazzon meg tízezer koronát a Petőfi-ház fentartására.

— Harmadfélmillió ajándék. *Majna-Frankfurtból* jelenti: A *Frankfurter Zeitung* new-yorki jelentése szerint *Rockefeller* 2.600.000 dolláros alapítványt tett orvosi kutatások céljaira.

— A temesi árvaszék baja. *Temesvárról* jelenti: Az ezeltől tizenkét évvel meghalt *Weber M. Miksa* gazdag orosz bányavállalkozónak 250.000 korona értékű ingatlan és 100.000 korona készpénz vagyonát a temesvári árvaszék kezelte a kiskorúak javára. Az árvaszék egy temesvári ügyvédet rendelt ki gondnokul. Most, hogy az örökösök nagykorúak lettek, anyjuk az örökség kiutalását kérte számukra és ekkor kitént, hogy az ingatlanok tul voltak terhelve, azokat elárverezték, a készpénzt pedig a gondnok az öz egy sürgetési dacára sem fizette ki. Az örökösök a belügyminiszterhez fordultak és fegyelmi eljárást kértek az árvaszék ellen, amelynek a hagyatékról gondoskodni kellett volna. Azonkívül a hagyatéki összeg és járulékaik erejéig az örökösök pert is tettek folyamatba az árvaszék ellen, amelynek tárgyalása csütörtöki lesz.

— A Nobel díj nyertese. *Stockholmból* jelenti: Az idei Nobel-díjat *Crookes* William angol kémikus fogja megkapni.

— Cipész-sztrájk Aradon. Az aradi cipészsegédek ma délelőtt a *Czernóczky-féle* cipő felsőrésszel készítő műhely munkásainak kivételével sztrájkba léptek. A sztrájk oka az, hogy a munkások a kollektív szerződés kötelezettségeit a *Czernóczky* műhelyére nem akarták kiterjeszteni, míg a mesterek csak abban

az esetben hajlandók elfogadni a kollektív szerződést, ha az kivétel nélkül minden munkaadóra vonatkozik. A segédek a sztrájkot bejelentették *Varjassy* Lajos dr. helyettes iparhatósági biztosra, aki a békéltetési tárgyalást holnapra hívta össze. A mesterek ma este gyűlést tartottak, amelyen kiküldték megbízottait a holnapi békéltetési tárgyalásokra.

— Nem kell mozi. *Budapesti* tudósítónk jelenti: A főkapitány ma kiadott egy rendeletet, amelyben kihirdeti, hogy tekintettel a mozgószínházak felszaporodására, ezentúl több mozgószínházat nem engedélyez.

— Acetylén-robbanás. *Carpenterasból* jelenti: *Montreuxban* acetylén-robbanás történt. A romok több embert maguk alá temettek. Eddig egy embert holtan, többeket súlyosan sebesült állapotban huztak ki a romok alól.

— Katonák mint földmivelők. Az olasz hadseregben nagy, modern átalakulás történik. A hadvezetőség a tényleges szolgálatban lévő katonákat a földmivelés modern ismereteire oktatja ki s evégből katonai gazdasági iskolákat nyitott. Ezen iskolában a tényleges szolgálatban lévő leginkább földmives fiúknak oktatást nyújtanak úgy elméletileg, mint gyakorlatilag a kertészetről, gyümölcs és szőlőtenyésztésről, a föld okoszerű műveléséről. Az iskolák élén egy tábornok áll. Az olasz nemzet nagy átalakulást remél ez ujítás által a föld hasznosításában. A mi hadvezetőségünk bizonyára leki-csinyli az efféle „cibiles“ intézkedést. Sajnos, hogy a mi földművelő államunk még a polgári életben sem ad alkalmat arra, hogy a földművelés minden ágában modern kiképzést nyerhessenek a nép fia. Sőt a városok, olyan városok mint Arad is, igen keveset tesznek ebben a tekintetben. A gazdasági egyesület pedig még kevesebbet. Pedig a mi vidékünkön nagy szükség volna okoszerűleg képzett vincellérekre, a gazdaság vezetésére képesített béresekre. Egy pár felolvasással a hiányon segíteni nem lehet, de téli esti tanfolyamokat kellene rendszeresíteni a tanyai iskoláknál, hol az elméleti oktatást a nyári rövidebb tanfolyam egészítené ki gyakorlattal. Esetleg egyik-másik tanító is vezethetné e tanfolyamokat, ami a nekünk megfelelő igazi slójd volna.

— Öngyilkosság — ijedtség miatt. *Dumbra* György, huszonekét éves mikalakai cigány családú viszálykodás miatt a padlásra felakasztotta magát, de öccse a zajra figyelmessé lett és még idejekorán levágta a kötelet. *Dumbrának* édesanyjával volt nagy veszekedése, mert menyét, *Dumbra* feleségét a házból elűzte. A szóváltás csakhamar tettlegességgé fajult, *Dumbra* kést ragadott és leakarta szurni anyját. Gyilkos szándékát végre is hajtotta volna, ha abba jelenlévő sógora meg nem akadályozza, aki kicsavarta kezéből a kést. Az asszony a kést a községi bíróságára vitte és feljelentette fiát. A bíróság megígérte, hogy a rakoncátlan *Dumbrát* csendőrökkel fogja elkísérteni. Mikor *Dumbra* György erről értesült, felöltözött ünnepi ruhájába, felment a padlásra, egy zsámolyra állva felkötötte magát egy gerendára, azután kirugta a lába alól a zsámolyt. Ennek zaját az udvaron levő testvére meghallotta, felment a padlásra és rémülten látta, hogy bátyja felakasztotta magát. A kiáltására elősiető szomszédok elvágták a *Dumbra* Györgyöt tartó kötelet és az eszméletlenül fekvő cigányt felélesztették. *Dumbra* ekkor kijelentette, hogy még az éjjel bármi módon véget vet életének. Ezért öccse az éjjelen át őrizte, hogy kárt ne tehessen magában. Arra a kérdésre, hogy miért akart meghalni, azt válaszolta, hogy fél a csendőröktől, mivel azok őt egy ízben már nagyon megkínózták.

— Köszönetnyilvánítás. Az izr. jótékonyegylet részéről kibocsájtott felhívás következtében adományozni szíveskedtek: *Neuman* Testvérek 5 1/2, *Klein B. Vilmos* 5 1/2 öl tüzfát, *Löffler* *Jakab* 50 kor., *Holländer* *Ignác*, *Herzel* *Bernát* 40-40 kor., *N. N.* 36 kor., *végvári* *Neuman* *Dániel* 30 kor., *Rosenfeld* *Hermann*, *Seldner* *Sándor*, *Kell* *Lipót* dr., *K. J.*, *Bing* *Vilmos* 20-20 kor., *Eles* *Ármin* 15 kor., *Guttman* *Samu*, *Stengl* család, *Reusz* *Mór*, *Wittenberger* *Izidor*, *Mayer* *Dániel*, *Schwarz* *Simon* *Fiai* és *Társas*, *Havas* és *Kovács*, *Kohn* *Ignác*, *Fodor* *Zsigmond*, *Funkelstein* *József*, *Tenner* *Ignác*, *Singer* *Israel*, *Weisz* *Dávid*, *Keli* *Dávidné*, *Deutsch* *Sándor* *Folya*, *Redl* *Mór*, *Fischer* *Eliza*, *Herbst* *Cecilia*, *Marek* *Samu*, *Pollák* *Vilmos*, *Silberberg* *József*, *Mayer* *Sámuel*, *I. Deutsch* *Mór* 10-10 kor., *Robitsek* *Samu* 6 kor., *Assael* *Ad.* *Ábrahám*, *Schreyer* *Jakab*, *Hunyadi* *József*, *Waldner* *Dávid* *Kutányi* *I.*, *Weisz* *Pál*, *Ehrenfeld* *Ignác*, *Kovács* *Jakab*, *Spiegel* *Lipót* 5-5 kor., *Münz* *I.* 3 kor., *Kosminszky* *Lipót*, *Klein* *Ignác*, *Böhm* *Ógá*, *Szirmai* *Antal* 2-2 kor., *Fischer* *János* 1 kor. Összesen 11 öl tüzfát és 604 kor. E nagylelkű adományokért hála köszönetét fejezi ki *Deutsch* *Mór* elnök. 2796

— Hogy melyik a legjobb szindarab? — az kérdéses, mert hiszen mindenkinek más tetszik; de hogy melyik a legjobb konyak, azt már tudjuk: a kecskeméti gyár alföldi háromcsillagos konyakja. 2608

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb *Vojtek* és *Weisz* nál. 301

SCOTT-féle Emulsió

rendkívül erősítő hatással van az egész szervezetre, gyógyítja és erősíti a tüdőt.

Köhögést és meghűlést

Az emulsió vásárlásnál a SCOTT-féle módszer véglegyet — a halászt — kérjük figyelembe venni.

bármily makacs és hosszadalmas is legyen az, a SCOTT-féle Emulsió gyorsan megszüntet. Még a sorvadásos betegeknek is könnyebbülést szerez a SCOTT-féle Emulsió, feltéve, hogy idejekorán használják, mely esetben állandó, tartós gyógyulást eredményez. 3895

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

TORVÉNYKEZÉS.

§ A vasuti pénztárosnő feljelentése. Az aradi királyi törvényszék, mint felebbviteli bíróság ma foglalkozott *Juraszek* *Margit* vasuti pénztárosnő perével, ki hatóság előtti rágalmasz miatt feljelentette *Pfligler* *Emilnét*. Az érdekes per előzményei a következők: *Pfligler* *Emilné* feljelentést tett az aradi királyi járásbírósnál *Juraszek* *Margit* vasuti pénztárosnő és anyja, *Juraszek* *Ferencné* ellen lopás és orgazdaság miatt. Ugyanis *Pfligler* *Emilné* cselédje, *Hatos* *Luca* elloptott asszonyától hat méter, tizenkét korona értékű csipkét és azt *Juraszek* *Margit* nak eladta. A járásbírósnő azonban bizonyítékok híján megszüntette a nyomozást és az eljárást a pénztárosnő és az anyja ellen, mert a vádat nem látta igazoltnak. Erre *Juraszek* *Margit* viszonyát emelt *Pfligler* *Emilné* ellen hatóság előtti megrágalmasz címén, mely perben ma ítélezett a felebbviteli bíróság. *Pfligler* *Emilné* a tárgyaláson avval védekezett, hogy feljelentését jéhi-szemüleg, fontos gyanúkok alapján tette meg. Ugyanis *Hatos* *Luca*, a cselédleány azt vallotta neki, hogy *Juraszek* *Margit* nemcsak tudta, hogy a csipke lopott, hanem még az biztatta fel őt a lopásra. Ennek alapján a felebbviteli törvényszék, minthogy a hatóság előtti rágalmasz szándékát nem látja fennforogni és *Pfligler* *Emilné* megokadatolt gyanúból kifolyólag tette meg feljelentését, ellene az eljárást megszüntette.

Lechner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

Öltöny szöveteket

leszállított árban

177

árusítunk.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapest. áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 25.

Kínálat és vételkérő korlátolt. Elkelt 20,000 méter-mázsa 5—10 fillérrel magasabb áron.

As árak 50 kilónként számítva:

	Déli árak	5 órai árak
Buza áprilisra . . .	13.09—13.10	13.07—13.07
Zab áprilisra . . .	8.70—8.71	8.70—8.71
Rozs áprilisra . . .	12.29—12.30	12.20—12.21
Tengeri májusra . . .	7.62—7.63	7.59—7.60

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	625.—
Magyar hitelrészvény	738.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	657.—

IDEGENEK ARADON.

— November 25. —

Központi szálloda. Rohonczy Jenő birtokos Nyiregyháza. — Mihelys Károly min. tanácsos Bereszás. — Komjáthy Mátyás birtokos Bodrog-Keresztur. — Kelemen Zoltán magánzó Losonc. — Bauer Ernő bankigazgató és neje Borossebes. — Laczhelyi Oszkár jegyző Zám. — Tábori Sándor gyárigazgató és neje Békéscsaba. — Návrády Béla kerületi rendőrkapitány Budapest. — Návrády Géza államvasuti titkár Szeged. — Szundy Károly Uránia színház igazgató Budapest. — Fürst Mór mérnök Budapest. — Adler Andor fatereszkedő és neje Topolya. — Vetlip Zoltán építész Szabadka. — Verzelevsky Gábor postahivatalnok Mezőhegyes. — Horváth Endre ügyvédjelölt Budapest. — György Armin vasuti hivatalnok és neje Orsova. — Kertész Miksa fatereszkedő és neje Battonya. — Szatabsky Béla számtiszt Temesvár. — Kepes Lajos dr. ügyvéd Budapest. — Bartos Mihály magánzó Budapest. — Miligh Károly hivatalnok Szeged. — Révész József utazó Cegléd. — Friedman Albert utazó Budapest. — Komlós Sándor utazó Budapest. — Eisler Béla utazó Budapest. — Toma Szilárd utazó Fogaras. — Berger Fülöp utazó Bécs. — Kántor G. ékszerész utazó Bécs. — Bretz Ágoston utazó Budapest. — Freund Jakab utazó Teplitz. — Kohn Jenő utazó Budapest. — Friedrich József utazó Budapest. — Klein Lajos utazó Budapest. — Szilárd Ferenc utazó Budapest. — Komlós Sándor utazó Budapest.

Fehér Kereszt-szálloda. Bartaváry Bartuska Miksa tábornok Lugos. — Vertán Péter miniszteri titkár Budapest. — Zerkovics Lajos birtokos Bécs. — Ujvári Manó hivatalnok Acúca. — Bienenstock A. kereskedő Borossebes. — Messzer Armin kereskedő Borossebes. — Mischen László dr. törzsorvos Budapest. — Bihari Bernát kereskedő Szeged. — Krausz Sándor kereskedő Szeged. — Czifrák Pál és családja Vajdahunyad. — Vécsey Mihály birtokos Ermihályfalva. — Tarnay István szállodás Abtázia. — Bóka István gazdálkodó és családja Szegszárd. — Grünvald Soma bérlő Székesfehérvár. — Benkő Árpád igazgató és neje Debrecen. — Guszman Izsó bérlő Szatmárnómeti. — Gerbert Béla gyáros Bécs. — Friedrich Ede gyáros Zlatnó. — Huszár Lajos tisztviselő és neje Illava. — Lukoviczki György pénztárnok Igló. — Hegedüs József jogász Szabadka. — Mezey Sándor jogász Szabadka. — Gerő Fülöp főkönyvelő Besztercebánya. — Batori Odön m. kir. hivatalnok Brassó. — Kőrös Andorné igazgató neje és leánya Eszék. — Román Samu kereskedő Zenta. — Pállos Géza hivatalnok Zombolya. — Szilágyi Sándor vasuti hivatalnok Szentés. — Farkas Márton

vasuti hivatalnok és neje Szentés. — Lovas Imréné birtokos neje és családja Szombathely. — Vajda István plebános Nagyvárad. — Jung Vendel kereskedő Makó. — Steigervald Sándor kereskedő Makó. — Keller Gábor igazgató Gyöngyös. — Deutsch Henrik utazó Budapest. — Stark Adolf utazó Budapest. — Gonda Lajos utazó Budapest. — Deutsch Sámuel utazó Budapest. — Feichman Nándor utazó Budapest. — Steiner Salamon utazó Budapest. — Markovics Ignác utazó Bécs. — Spitzer Herman utazó Bécs. — Kerekes József utazó Bécs.

Vass szálloda. Mihályovits Mór utazó Parnov. Bleckman V. utazó Düsseldorf. — Bajza Gyula utazó Budapest. — Hauzer Ottó utazó Budapest. — Erdenson A. utazó Budapest. — Jakobovits Soma utazó Budapest. — Gáffy Lipót utazó Budapest. — Schön Artur utazó Bécs. — Wilhelm Félix utazó Bécs. — Weisz M. utazó Szeged. — Höncs Ede utazó Szeged. — Wollgemuth E. utazó Szeged. — Obersteiger S. utazó Szeged. — Wendelin Mór utazó Brün. — Schöphenhauser I. utazó Prága.

NYILTTER.

Kohn Henrikné szül. Schwarcz Eszter úgy a maga, mint gyermekei nevében, fájdalmas szível tudatja, hogy forrón szeretett, jó férje, a felejtethetetlen, drága apa, nagypapa, dédapa és jó rokon

KOHN HENRIK

életének 84., boldog házasságának 47. évében november hó 25-én, reggeli 8 órakor, rövid szenvedés után jobblétre szenderült. 2800

Drága halottunkat f. hó 27-én, délelőtt 10 órakor fogjuk a gyászszobából a gyoroki izr. temetőbe kísélni.

Áldás és béke lengjen drága porai fölött!

Ménés, 1907. november hó 25-én.

Kende Ferenc, Weisz Józsefné szül. Kende Henriette, Neumann Hermanné szül. Kende Mariska, öz. Neuwelt Edéné szül. Kende Laura, Neuwelt J. zsefné szül. Kende Jenny, dr. Löw Mihályné szül. Kende Fanny, Kende Arthur, dr. Sopronyi Lajosné, szül. Kende Teréz, Kende János gyermekei. Öz. Schwartz Regina anyós, Kende Ferencné szül. Kerpich Matild, Kende Arthurné szül. Fischer Irén menyői, Weisz József, Neumann Herman, Neuwelt József, dr. Löw Mihály, dr. Sopronyi Lajos vejjei, Krauszné Rutkai Terka, Kende Bódog, Kende László, Kende Marcel, Mahlerné Weisz Margit, Hajdu Lajos, Weisz Ilonka, dr. Fainé Neumann Böske, Neumann Miksa, Bálint István, László, Bandi, Edith, Neuwelt János, Irma, Elza, Pali, Löw Feri, Rózi, Kende Luci, Jucl, Sopronyi Emi, Erzi, René, dr. Fai Sándor, Mahler Samu unokái, Guttmann Rezső, Krausz Géza, Frida, Mahler Magda, Pali déd unokái.

Köszönetnyilvánítás.

Szeretett nőm, illetőleg édes anyánk elhalálása alkalmával nyilvánított részvétért hálás köszönetet mond

Muskát Armin és családja.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Mindeddig felülmulhatatlan!

A Maager W.-féle

valódi tisztított

Csukamájolaj

(hatóságilag védett kiadásban.)

sárga üvegenként 2 kor.
fehér " 3 kor.

Maager Vilmostól Bécs.

1869. óta Ausztriába és Magyarországra általánosan bevezetve.

Tanárok és orvosok előszeretettel rendelik.

Kapható a legtöbb gyógyszerárban és drogueriában

Főlerakat és szétküldés Ausztria-Magyarország részére:

W. MAAGER, WIEN,
III/3., Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg üldözöttek.
2451

Nemzeti Színház.

C) bérlet.

C) bérlet.

Kedden, 1907. évi november hó 26-án:

Josette kisasszony a feleségem.

Vigjáték 4 felvonásban. Írták: Gavault és Charvay. Fordította: Góth Sándor.

SZEMÉLYEK:

Ternay André	Szendrei M.	Josette	Kőrösey Jucl.
Panard Todor	Delli Lajos.	Myrienne	Zalai Margit.
Dupres	Várnai Jenő.	Saint-Assiesné	Szilágyi B.
Saint Assies	Szathmári A.	Dupresné	Beukónó P.
Jalavert	Kucsár L.	Jackson Joé	Horti Sándor.

Kezdete este 7 és fél órakor.

Berliner gyermek kabátok,

fejkötők, sapkák, cipők és keztyük, valamint gyermek alsóingek, nadrágok és öltönyök.

Valódi Benger-gyártmányu dr. Jäger tanár-féle

gyapju alsó-ruházat

férfiak, nők és gyermekek részére,

ugyszintén minden fajta **harisnyák**, elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen olcsó szabott árak mellett.

Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében, Arad, Szabadság-tér 17. sz.

Elsőrendű

terméke a magyar pezsgőgyártásnak, melyben a francia jelleg kifejezetten érvényesül, s mint ilyen, az idegen pezsgőket pótolni van hivatva.

Van szerencsénk a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy a mai naptól kezdve a konopi állomáson

I. osztályu bükk hasáb

I. „ tölgy dorong

I. „ bükk dorong

és tölgy hasáb fát

vaggon számra, valamint nagyobb mennyiségben a legjutányosabb áron szállítjuk.

2700

Kádár, Braun és Böhm

Megrendelések és bővobb felvilágosítással szolgál:

Kádár József Arad, Kossuth-utca 68. szám alatt.

**Mesés szép lesz
minden hölgy**

a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni higiénies kiállítás nagy aranyérmekkel, keresztel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor.
és Ibolya hölgyer 1 korona 30 fillér.

Ovakodjunk értéktelen utáztatok és hamisítványoktól.

A bevásárlásnál csakis Hajós-féle aradi készítményeket tartsék kezük és, elfogadják, minden más ajánlatot visszautasítanak.

Kapható a kecsattónai:

213

HAJOS ÁRPAD gyógyszerárában

Arad, Andrásy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Kálmán, Kossuth Fül, Ring Lajos, Hauer László, Volták Kálmán, Berger Gyula gyógyszeráraknál és Volták és Walcz drogeriárában.

**MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI
SZÉNSAV-MŰVEK**

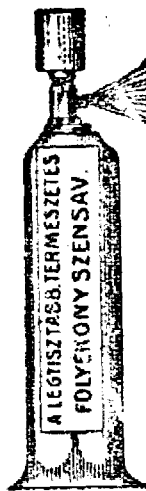
ujjonnan berendezve

kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg légtisztább folyékony

Szénsavat

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szikvízgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra.

! Legkiadósabb természetes szénsav!

A Budapest székesfővárosi vegyeszeti élelmiszer vizsgáló intézet 1907. évi 4615. sz. vegyelemzési bizonyítványának kivonata;

„Szaga és íze; rendes. SZÉNSAVTARTALMA: 99-57%.

A vizsgálat foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján igen jónak minősíthető.”

Felvilágosítással készségesen szolgál

Muschong-Buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgőnyczim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

2907

4594—1907.

Eladási és szállítási hirdetmény.

A vezetésem alatt álló Ministerium első emeleti kis tanácsstermében folyó év december hó 16. napján délelőtt 10 órakor a mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtokozó biztalt alább felsorolt hizó állatok és ugyanezen ménesbirtok répaszeszgyáraiban előállított contingált finomított szesz eladására, nemkülönben a mezőhegyesi ménesbirtok és a palánkai csikótelep szükségletére szállítandó pörkölt szalonna beszerzésére zárt írásbeli ajánlatok alapján versenytárgyalás fog tartatni.

Eladásra kerül:

467 drb. nyugati fajta hizó ökör,

250 „ hizott sertés után származó hus,

500 „ szepős bárány,

1000 hec. liter contingált finomított szesz.

Beszerzésre kerül a mezőhegyesi ménesbirtok részére:

400 mtm. oldalankint 40 kg. sulyu és

300 „ „ 30 „ „ pörkölt szalonna;

a palánkai csikótelep részére pedig:

115 mtm. oldalankint 40 kg. sulyu pörkölt szalonna.

Ajánlattevők felhivatnak, hogy az egy koronás bélyeggel és a részletes feltételekben kitüntetett bánatpénzzel ellátott saját kezűleg aláírt zárt ajánlatokat az egyes csoportoknak megfelelő felirással jelezve legkésőbb folyó évi december hó 16 ik napjának délelőtt 10 óráig a földmivelésügyi Ministeriumban a segédhivatali főigazgatónál (félemelet 29. sz. ajtó) nyujtsák be, később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Ugy az eladási, mint a szállítási részletes feltételek a vezetésem alatt álló Ministeriumban a gazdasági Főigazgatónál (IV. 1. ügyosztály) valamint a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatóságánál megszerezhetők és kívánatra megküldetnek.

Budapest, 1907. évi november hó.

2795

Földmivelésügyi Minister.

**POROSZ
és
MAGYAR**

KÖSZÉN

blombázott zsákokban.

**DIÓ és
KOCZKA**

KOKSZ

ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN

házhozhoz szállítva legolesóbban kapható

ALTMANN-EDÉ-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán

Telefon 46.

2565

Telefon 46.

Karácsonyi

occasio

példátlan olcsó
árak!

Ruha-

kelmék

fekete és színes
mélyen leszállított
árakon!

Mosó-

barchetek

pompásan
mintázottak.

Női- és

gyermek

kötők

óriási választékban

kizárólag saját
mintáink

25 kr. tól
kezdve.

Selyem és

genilia

kendők.

Női

fehérnemű

alkalmi vétel, 33%
árengedménnyel

és 1000 féle más

ajándéknak

alkalmas tárgyak

ROSENBLÜH K.

és Társa.

Szabadság-tér.

386

Értesítés!

Tisztelettel van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy

Szt. Péter-tér 2. sz. alatt üzlet. — Bocska-tér 4. sz. alatt sütőde.

Általános fogyasztási és termelő szövetkezet

(korlátolt felelősséggel) törvényszéki bejegyzett cég alatt egy **fogyasztási és termelő szövetkezet** létesítettünk.

Főtörökvésünk oda irányul, hogy jó élelmiszereket beszerezzünk és azokat minden tökegyűjtés és nyereszkesedés kizárásával, kizárólag tagjainak árusítsuk.

Naponta új tagok felvétetnek, a Szövetkezet tagja lehet minden személy vagy egyesület, aki felvételre jelentkezik, akit az igazgatóság felvesz és aki legalább egy 20 korona értékű üzletrészt befizet, az üzletrész két-két heti 1 koronás részletekben is fizethető.

Az érdeklődő n. é. közönségnek szíves felvilágosítással szolgálunk irodánk helyiségünkben, Bocska-tér 4. sz. a. hol az alapszabályok is megtekinthetők.

2777

Kiváló tisztelettel: az Igazgatóság

Azon urral, ki

ezen lapra figyelmeztetett, holnap d. u. 5—6 óra közt találkozhatom a Forray-utca, Nádasdy-palotában levő **Zinner Vilmos** mű-órás és ékszerész kirakata előtt.

Férjhez mennék

azon urhoz, a ki arról biztosít, hogy a karika gyűrűt **Zinner Vilmos** ékszerésznél veszi meg, ahol jól és olcsón lehet vásárolni.

351

Hálás leszek

azon nemesszívű hölgynek, ki, hogy a hivatalból el ne kessek, megveszi azon szép és olcsó zsebórát, a melyet **Zinner Vilmos** mű-órás, Forray-utcai kirakatába láttam.

Sok millió előkelő
urhölgy használja
a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

306

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésznél.

5918—1907. tkvi. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kisjenői kir. járásbíróóság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy az aradi első takarékpénztár végrehajthatónak, Messer Ádám elleni 6500 kor. tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék (a kisjenői kir. járásbíróóság) területén levő, Cs. Simánd község határában fekvő, a cs. simándi 557. sz. tjkvben A. I. 1—5. rdsz. alatt foglalt ingatlanra az árverést 2068 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1908. évi január hó 27. napján d. e. 10 órakor Cs. Simánd község házában megrendelt nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékoznak tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 206 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóság.

Kisjenőn, 1907. évi november hó 12-én.

2792

Tabajdy,

kir. ítéltáblai bír.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyártáson áron.

A szivattyú bengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyú nem remlik és a bort nem renthetja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tűzi fecskendők

Selyem szelepekkel. Közszolgálatnak legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csapárok és a legjobb minőségű belül

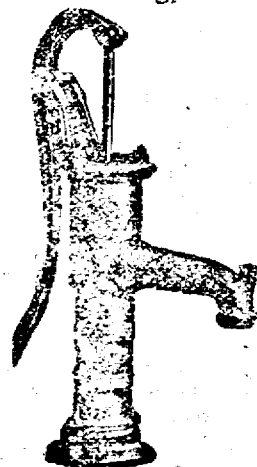
gummirozott, kendercsövek s legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

n. királyi szabadalmazott tűzi fecskendő és szivattyú készítő.

308

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Ügyes
felső ruha
VARRÓNŐ
 ajánlkozik házakhoz
 helyben és vidékre.
 Török Ignác-utca 2. sz.

Az izraelita templom sarkán
 nagy használt és új butor raktár.

Veszek

a legnagyobb árban uraságoktól használt
 férfi ruhákat, szörme és utazó-
 bundákat, továbbá használt háló
 és ebédlő, valamint konyha-butoro-
 kat, Wertheim cas-át, jégzek-
 rényt, lószerszámot, nyergeket,
 legyvereket, kis és nagy mérleget,
 bolti állványokat, ócska vasat, re-
 zet, ólmot és mindenféle lémtárgya-
 kat, régiségeket, akármily kicsiny
 vagy legnagyobb mennyiségben.
 Ezen felsorolt minden egyes tárgyak a
 legjobb kivételben és a legolcsóbban
 minden nap megkaphatók.
 Kívánatra házhoz, vagy vidékre le-
 vélbeli meghívásra rögtön megyek.
 Szabóság és kész férfi-ruha üzletem **Ava-**
talos Sándor-utca, Grátner-féle házban,
 butor-raktáram **Árpád-tér 5. szám**, az
 izraelita templom sarkán.

Tisztelettel 700

Herzfeld Gyula.

Városi s megyei telefon 509.

PÉNZ

a legolcsóbban és leggyorsabban
 földekre és városi házakra **amortisa-**
tióra (tőketörlesztéssel)

Aradon a lerégibb és legismertebb közv titó irada

Szücs F. Vilmos

a nagyzebeni földhitelintézet kölcsön képviselőjénél

ARADON, Karolina-utca 8. sz. (saját ház)
 a fiók posta mellett.

Elvállalok convertálásokat utólagos díj és költség
 megtérítés mellett.

„Házak és földek adás-vétel közvetítése.”

Ugyanitt megbízható üzletszerzők
 alkalmazást kaphatnak.

531

Több aradi házat olcsón és előnyös fizetési
 módzatok mellett eladok.

Van szerencsém a n. é. közönség
 b. tudomására adni, hogy a mai
 naptól kezdődőleg, az eddig **Benkő**
és Pfeil cég alatt fennállott

lakatos műhelyt

Andrássy-tér 9. szám alatt

a saját nevem alatt egyedül
 vezetem tovább.

Elvállalok minden e szakmába
 vágó műlakatos munkákat, sirke-
 ritések készítését, mérleg készíté-
 sét és javítását, pénzszekrények
 javítását pontosan és gyorsan a
 legolcsóbb árak mellett.

Kérem a n. é. közönség szives
 támogatását. Tisztelettel 2591

Benkő József.

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-
utca sarok, a színház
főbejáratával szem-
ben, Zrinyi-utca.

Van szerencsém értesíteni Arad
 és vidéke nagyrebecsült közönsé-
 gét, miszerint a közelgő idény be-
 áltával **raktáromat minden-**
nemű bőrökkel felszereltem,
 melyből a **legszebb és legjobb**
 kivitelű 2632

uri és hölgy cipőket

készítek,
 miért is becses rendelésüket kérem
 vagyok kitünő tisztelettel

Wolf J.

uri és hölgy cipész.

DISZMŰMUNKÁK
 MONITROZÁSOK
 IRÓMAPPÁK.

TELEFON 151. SZ.

ARADI NYOMDA
 RÉSZÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZETE
 Arad és czinádi vasúti pályája

NYOMATKIJUK A LEGMODERNIÉS OR-
 PERKEL FELSZERELT
KÖNYVKÖTÉSZETEINKET,
 HOL A LEGEGYSZERŐBB BEKÖTÉSTŐK
 FOGVA A LEGFÉNYESEBB NYOMTATÁSI
 DISZKÖTÉSREK TUDJAN KÉSZITENK.

DISZDOBOZOK
 FÉNYKÉPTARTÓK
 AMATŐR KÖTÉS.

APRÓ HIRDETESEK.**Egy jó karban lévő**

üzletberendezés fűszer-, rőfös és rövidáru állványokkal eladó Schreiber Hermannál, Ménesen. 2746

Inteligens urinőt,

ki a házvezetés minden ágában jártas, keres a pankotai közös konyha, házvezetőnőnek. Cím: Dr. Werner, Pankota. 2775.

Szalonna

68., zsir 70., sertéshus 68., zsirnak való szalonna 68., háj 72., füst. sonka 90., lapocka 80., karaj 84., oldalas 72., kolbász 80., swarkli 64., májas 40., tepertő 60 kr. kilója. **Sertésbelek** és jó száraz házi **szappan**, a legjutányosabb árban kapható: Garai Károly hentesüzletében. Aradon, Boczkó-utca 2. Háltérrel szemben. 2762.

Szolid, intelligens,

jó modoru, gyermekkeresztő keresztetik 3 gyermekhez Cím a kiadóhivatalban.

Régen ismert szépséget,

kit hetfőn ötkor is követtem Szabadságtéren, kérem adjon egyszer biztató jelt. Bizalmát régen kiérdemeltém tartozkódásommal. 2801

Rongált dobozu levélpapírokat

minden elfogadható árban kiárulit **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedése Arad. 361

Városi hirdetmények.

35922—1907. szám.

Hirdetmény.

Figyelmeztetjük városunk háztulajdonosait, hogy a házbér jövedelmi vallomások beadására kitűzött határidő f. é. november hó 30-án lejár.

Felhívjuk tehát az érdekelteket, hogy a vallomásaikat a kitett határidőre okvetlen beadni el ne mulasszák, mert ezen mulasztás a törvényszerinti bírságoláson kívül egyéb terhes következményeket von maga után.

Arad szab. kir. város tanácsának 1907. évi november hó 23-án tartott üléséből.

A városi tanács.

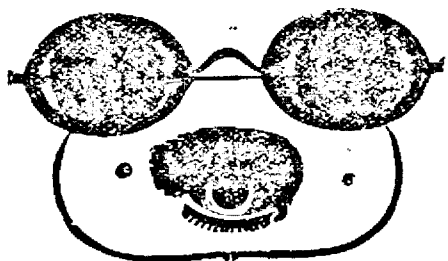
Fráter Soránd nótáskönyve

kétkoronáért kapható **Kerpel Izab** könyvkereskedésében Aradon. Vidékre 2.5 kor. beküldése ellenében. Egész könyvtárak vétele. 1921

Elsőrendű látványosság üzlet.**DICK SAMU**

órák és látványosság

Arad. Andrássy-tér és Waltzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi látványosságokat a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsipek és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és tekenőbeka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2418

Szemüvegek és orrcsipek orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.

Premier ügyes detail segéd

idősebb a fűszer és csemege szakmából fölvetetik. Eddigi működés és fizetési igény megjelölésével ajánlatokat a kiadó továbbít. 2794

Vanszerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy alólírott nál széleskörű ismerettségemnél fogva

ügynökségem

az alább nevezett módon fogom eszközölni.

Vevők és bérbevevők

semmiféle

jutalékot**nem tartoznak fizetni,**

de azért pontosan és lelkiismeretesen lesznek kiszolgálva.

Eszközlöm házak, vendéglők, földek, borok eladását. Bérházak, vendéglők, földek bérbeadását. Eladók, valamint bérbeadókat felhívom, hogy sziveskedjenek eladandó vagy bérbeadandó dolgukat nálam mindig és mielőbb bejelenteni.

Tisztelettel 2678

Colophon István

ügynök

Kápolna-utca 15. sz.

Egy jó karban lévő 2 loerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy a Gróf Leiningen u. 12 sz. alatti

vendéglőmet

a Kossuth-utca 5 szám, volt Galy-féle helyiségbe át-helyeztem és azt ujonnan át-alakítva megnyitottam.

Valódi hegyi borok és kitűnő konyha. Havi étkezés a legjutányosabban. Pontos és gyors kiszolgálás. 2738

Minden nap zeneestély.

A nagyérdemű közönség becses párfogásáért esedezem tisztelettel

Zubreczky Viktorné.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fia

tanulóknak

valamint

tanuló lányok

fizetéssel

felvétetnek.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

BRAUN EDE tüzifaraktára.

Ajánlja a n. é. közönségnek

Tüzifa első osztályu bükk hasáb

" " " cser hasáb

" " " bükk dorong

" " " tölgy dorong

valamint vagon számra is kaphatók.

Tisztelettel

BRAUN EDE.

2699

Értesítés!

Tisztelettel van szerencsém a n. érd. közönséget értesíteni, hogy a mai napon

Szabadság-tér 21. szám alatt (Lengyel Testvérek házában)

ZIMMERMANN IGNÁCZ

törvényszékileg bejegyzett cégem alatt

2572

egy egész ujonnan berendezett Norinbergi, diszmű, férfidivat és játékaru üzletet

nyitottam.

Főtörekvésem oda irányul, hogy az igen tisztelt vevőközönség b. bizalmát mint eddig, ugy a jövőben is kiérdemeljem.

Kiváló tisztelettel **Zimmermann Ignác.**